

SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA ÉS KONYHA

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK

TARTALOM

Az óvoda bemutatása	4. old
I.1 Törvényi, jogszabályi háttér	4. old
II. Gyermekkép, óvodakép	5. old
II.1 Gyermekkép	5. old
II.2 Óvodakép	5. old
II. Nevelési céljaink	6. old
II.4 Nevelési alapelveink	6. old
III. Az óvodai nevelés feladatai	7. old
III.1.1. Az egészséges életmód alakítása	7. old
III.1.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	11. old
III.1.3. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	15. old
IV. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása	18. old
IV.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	18. old
a) SNI, b) BTM, c) kiemelten tehetséges gyermekek	
IV.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerinti hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	20. old
IV.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	20. old
IV.4. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	23. old
IV.5. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	24. old
IV.6. A gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentációja	25. old
V. Az óvodai élet megszervezésének elvei	25. old
V.1 Az óvoda személyi feltételei.....	25. old
V.2. Az óvoda tárgyi feltételei	25. old
V.3. Az óvodai élet megszervezése	26. old
V.4. Az óvoda kapcsolatai	28. old
VI. Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógusok feladatai	31. old
VI.1. Játék	31. old
VI.2. Mese-vers	34. old
VI.3. Ének- zene, énekes játék, gyermektánc	37. old
VI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	40. old
VI.5. Mozgás, mozgásos játék.....	44. old
VI.6. A külső világ tevékeny megismerése, matematika	48. old
VI.7. Munka jellegű tevékenységek	56. old
VI.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	59. old
VI.9. „Kompetencia alapú óvodai nevelés” adaptálása.....	62. old
VII. Cigányság kulturális hagyományait ápoló művelődési tevékenység	64. old
VIII. Felhasznált irodalom	69. old
IX. A program felülvizsgálata, értékelése, módosítása	67. old
X. Legitimációs záradék	67. old
XI. Mellékletek	68. old

HITVALLÁSUNK:

DOROTHY LAW HOLTE: EGY ÉLET A KEZEDBEN

*HA A GYÉREKEK KRITIZÁLVA ÉLNEK,
MEGTANULNAK MEGBÉLYEGEZETTNEK LENNI.*

*HA A GYÉREKEK ELLENSÉGESKEDÉSBEN ÉLNEK,
MEGTANULNAK VESZEKEDNI.*

*HA A GYÉREKEK KICSÚFOLVA ÉLNEK,
MEGTANULNAK SZÉGYENLŐSNEK LENNI.*

*HA A GYÉREKEK MEGSZÉGYENÍTVE ÉLNEK,
MEGTANULJÁK BŰNÖSNEK ÉREZNI MAGUKAT.*

*HA A GYÉREKEK TOLERÁNS LÉGKÖRBEN ÉLNEK,
MEGTANULNAK TÜRELMESNEK LENNI.*

*HA A GYÉREKEK BÁTORÍTVÁ ÉLNEK,
MEGTANULNAK BÍZNI.*

*HA A GYÉREKEK DICSÉRVÉ ÉLNEK,
MEGTANULJÁK AZ IGAZSÁGOSSÁGOT.*

*HA A GYÉREKEK BIZTONSÁGBAN ÉRZIK MAGUKAT,
MEGTANULNAK HITTEL ÉLNI.*

*HA A GYÉREKEK MEGERŐSÍTVE ÉLNEK,
MEGTANULJÁK MAGUKAT SZERETNI.*

*HA A GYÉREKEK ELFOGADVÁ ÉS BARÁTSÁGBAN ÉLNEK,
MEGTANULJÁK MEGTALÁLNI A SZERETETET A VILÁGBAN!*

1. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Az óvoda jellemző adatai:

<i>Az óvoda neve:</i>	Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha
<i>Címe:</i>	3411 Szomolya, Szent László út 1
<i>Telefon:</i>	06-30 7523660
<i>E-mail címe:</i>	szomolya.ovi@gmail.com
<i>Az óvoda fenntartója:</i>	Szomolya Község Önkormányzata
<i>Címe:</i>	3411 Szomolya, Szabadság tér 1
<i>Telefon:</i>	06-49-526-000
<i>Az óvodai csoportok száma:</i>	2
<i>Férőhelyek száma:</i>	50
<i>OM azonosítója:</i>	202914

A SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA és KONYHA

Szomolya alapfokú –oktatási-nevelési feladatokat ellátó intézménye.

Az óvodára jellemző, hogy szakmailag jól felkészült óvodapedagógusok dolgoznak, a csoportok kellően felszereltek, megfelelően biztosítják az eredményes nevelőmunkához szükséges feltételeket. Sajnálatos tény viszont, hogy folyamatosan csökken az óvodáskorú gyermekek száma, s ezen belül nő a hátrányos helyzetű, nehezen kezelhető, beszédhibás, részfunkció hiányos gyermekek száma, s évente akad néhány sajátos nevelési igényű gyermek is. Ezeket a tényeket és az ehhez társuló feladatokat figyelembe véve, a helyi programunk megírásának alapja: Porkolábné Dr. Balogh Katalin „Komplex Prevenációs Óvodai Programja. Az évek során bebizonyosodott, hogy a program a 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával nagyon jól alkalmazható a gyermekek egészséges, harmonikus személyiségének kialakítására, fejlesztésére- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzésére.

Programunk eredményességével kapcsolatban az iskola, a szülők is megerősítettek pozitív véleményükkel. Ezért ezt a programot vettük alapul, és egészítettük ki a helyi sajátosságokat figyelembe véve. Jelenleg az óvodába járó gyermekek 70%-a roma származású, ezért is tartjuk fontosnak a roma kultúra ápolását, s programunk része a cigányság kulturális hagyományait ápoló művelődési tevékenység.

Pedagógiai programunk készítésének/átdolgozásának törvényi és jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet
- Alapító okirat
- 2011 évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 229/2012. (VIII.28.) korm.rend. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 138/1992.(X.8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló tv. végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 1997. évi XXXI.tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
-

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II.1 Gyermekképünk:

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően törekszünk a személyiség sokoldalú kibontakozásának elősegítésére, az esélyegyenlőség biztosítására. Minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosításával törekszünk arra, hogy a gyermekek között fennálló hátrányok csökkenjenek. Óvodánk nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, aki nyitottak, érdeklődők, fogékonyak a szépre, jóra és érzelmi gazdagság, természetes kíváncsiság, felfedezési-, cselekvési-, alkotási-, közlési vágy jellemzi őket. Akik szívesen járnak óvodába, igénylik a kortárs kapcsolatokat, s jól érzik magukat a gyermekközösségben. Bátran, egészséges önbizalommal, elvárható stílussal és kifejezés kultúrával kommunikálnak. Érzelmeket verbálisan és nonverbális módon is kifejezésre juttatják. Tisztelik szüleiket, az óvoda alkalmazottait és bizalommal fordulnak hozzájuk. Magatartásuk és viselkedésük koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak, akik legalább az óvodában kiegyensúlyozottak, örülnek a közös élményeknek, vidámak, tudnak nevetni, szeretik az irodalmi alkotásokat, zenét, szívesen vesznek részt az alkotó tevékenységekbe, de leginkább önfeledten tudnak játszani, mozgásos tevékenységekben részt venni. Akik megfelelő önbizalommal, önértékeléssel, toleranciával, konfliktuskezelési technikával rendelkeznek és kapcsolatteremtésre, kapcsolattartásra képesek, akik nem csak ismerik szülőfalujukat, de jól is tájékozódnak környezetükben, s kötődnek lakóhelyükhöz az itt élő emberekhez. Akik óvják, védik a természetet, s mindenre, ami arra érdemes rá tudnak csodálkozni.

A gyermekeket önálló személyiségnek fogadjuk el, akik saját ritmusukban fejlődnek. Kötelességünk minden egyes gyermeket megismerni, megérteni, és olyannak elfogadni amilyen. Hiszen a gyermek senkinek nem hasonlítható, egyedi, mással nem helyettesíthető szociális lény, akit csakis önmagához képest szabad fejleszteni. A törődő gondoskodás nyomán megtanulják saját szükségleteik kielégítését. Segíteni kell önmaguk megismerésében, fontosságának megtalálásában. Minden gyermek őszinte légkörre és bizalomra vágyik.

A gyermekek és szülők kívánságát, elégedettségét mérlegelve, a gyermek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket. A családi nevelést tiszteletben tartva, azt segítve - megerősítve szeretnénk, hogy az óvodánkba járó kisgyermekek vidám, boldog, gondtalan éveket töltsenek nálunk, szeretetben, érzelmi biztonságban

2.2 Óvodaképünk:

Elsősorban a szülők felé nyitott az óvodánk, hiszen a szülőkkel kialakítandó új minőségi kapcsolatra, a velük való szoros együttműködésre építjük az óvodai nevelést. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, hiszen családi értékeket közvetít a gyermekek felé. A családi nevelés kiegészítésére törekszünk úgy, hogy bevonjuk a szülőket az óvoda életébe, szakmai támogatást adunk a neveléshez. A szülők igényéhez igazítva gyarapítjuk pszichológiai, pedagógiai ismereteiket, a családokkal közösen gazdagítjuk a gyermekek tapasztalatait.

Közvetítő szerepet vállalunk a családok, és a speciális szolgáltató szociális ellátó intézmények között, közreműködünk az etnikai kisebbség kulturális értékeinek megőrzése érdekében.

Tudomásul kell vennünk, hogy a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű családok esetében a gyermekek érdekében fel kell vállalnunk a családi nevelést, pótló tevékenységet is. Az etnikai

kisebbség esetében gyakrabban kerülhet erre sor a nehéz helyzetben lévő cigánycsaládok tekintetében. Szeretetteljes légkört kívánunk kialakítani következetes fegyelemre neveléssel, különös tekintettel az egymás testi épségének óvására, a segítőkészség kialakítására, a toleráns magatartásra. Biztosítani kívánjuk az élmény-gazdag mindennapokat a gyermekek lelki, testi fejlődésének mindenekelőtti szem előtt tartásával.

II.3. Nevelési céljaink:

- ❖ Komplex óvodai nevelés során az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása.
- ❖ A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.
- ❖ A kreativitás előtérbe helyezése.
- ❖ Személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az egyéni és az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekedjünk.
- ❖ Az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez.
- ❖ Fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg. A fejlesztés ne terhelje túl.
- ❖ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált és egyéni képességfejlesztése az esélyegyenlőség biztosításával.
- ❖ A társadalmi leszakadás megakadályozása, hátránykompenzálás és tehetséggondozás.
- ❖ Az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével törekszünk a hátrányok csökkentésére, az egyenlő esélyek nyújtására, az iskolai potenciális zavarok megelőzésére.
- ❖ Célunk az egészséges gondozás, életmódra nevelés, szocializáció és kooperáció, ill. az anyanyelvi nevelés elősegítése a gyermek érzelmein át a családok aktív együttműködésével.
- ❖ A gyermekek élmény-gazdag környezetben az egyéni fejlődési ütemük tiszteletbetartásával önálló gondolkodású, autonóm személyiségekké váljanak.
- ❖ Olyan magatartásforma kialakítására törekszünk, amely a környezet iránti érzékenységekben teljesebbé válik.

II.4 Nevelési alapelveink

Óvodánk az óvodai nevelés helyi alapelveinek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- ❖ A gyermeki szükségletek kielégítéséről
- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, családi óvodai légkör biztosításáról. Olyan óvodai életet szervezünk, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség.
- ❖ A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és az életkor-specifikus alakításáról
- ❖ A gyermeki közösségekben végezhető sokszínű tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról
- ❖ A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről

- ❖ A mindennapi testi-lelki edzés lehetőségéről, hogy fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.
- ❖ A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segíti a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermekek legyenek képesek a környezetükben levő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.
- ❖ Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelésről. A szociális érzékenység kialakulása segíti a másság elfogadását. Segíti a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.
- ❖ Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosításáról.
- ❖ Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segíti a szépérzék kialakulását. Törekszünk rá, hogy az ízlésformálás megjelenjen az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt.
- ❖ Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek később kialakuló esztétikai értékítéletének.
- ❖ Az intellektuális érzelmek, megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.
- ❖ A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze az értelmi képességeket - az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást - különös tekintettel a kreativitásra.
- ❖ A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását,
- ❖ A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.
- ❖ Az érzelmi alapigények biztosításáról - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - , hogy segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi-és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

III.1 Az egészséges életmód alakítása, gondozás, egészségfejlesztés

III.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés

III.3 Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,

III.1 Az egészséges életmód alakítása, gondozás

A gondozás az óvodai nevelésünk egyik alapvető kerete. A kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához, és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Ezzel a gyerekek testi nevelésén kívül hozzájárul az egész személyiség alakulásához. A gondozás a gyermek fejlődése során egyre több egészségnevelési elemet tartalmaz. Egyéni sajátosságok érvényesülnek a gyerek növekedési és fejlődési ütemében. A környezeti tényezők azonban segíthetik vagy lassíthatják az öröklött tulajdonságok kibontakozását. Fontosnak tartjuk, hogy a családdal együttműködjünk, megismerjük szokásrendünket, nevelési elveinket. Így elősegítjük, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően alkalmazkodjon környezetéhez.

Az óvoda udvara

Az egészséges életvitelre nevelés egyik színtere. Kialakítása és felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja. A homokozók, hinták, biztosítják a sokféle mozgásos tevékenységet. (mászás, kúszás, bújás, lógás, csimpaszkodás)

Udvarunk bokros, fás részei bújócskára, fogócskára alkalmasak. Labda illetve körjátékokra nagy szabad tér ad lehetőséget. Az udvarunk tágas, gyereklétszámnak megfelelő.

Az óvoda helyiségei

Az óvoda minden dolgozójának kötelessége az óvoda helyiségeit olyan állapotban tartani, hogy azt minden létesítményével együtt a gyerekek állandóan használhassák.

Óvodánk építészeti adottságai feladataink megvalósításához kitűnő lehetőségeket nyújtanak.

A csoportszobáink a játék és a foglalkozások színtere, de egyúttal az étkezés és az alvás helye is. Hatalmas ablakok biztosítják a természetes megvilágítást. Naponta többször 5-10 perces szellőztetést végzünk, mozgással járó tevékenységeket nyitott ablaknál végzünk. A berendezési tárgyaink a gyermekek méretének megfelelő könnyen tisztántartható és könnyen mozgatható. A mosdóban minden gyermeknek jellel ellátott törölközőt biztosítunk, fésűje, fogmosó pohara, fogkefeje a gyermek jelével ellátva található. Az óvoda helyiségeinek elrendezését, nagyságát nagyon hasznosan használjuk ki, a harmadik nem használt csoportszobából tornatermet alakítottunk ki ezért napirendünk zavartalan.

Az öltöző berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó polca.

A betegségek megelőzése

Az óvodában csak egészséges, fertőző betegségektől, láztól mentes gyermek tartózkodhat. A napközben megbetegedett gyermeket a szülő megérkezéséig ideiglenesen elkülönítjük.

A helyes életritmus

A gyermek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés központi kérdése. A napi életritmust a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenységeket, az élettani szükségletek figyelembevételével tervezzük óvodánkban.

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítjuk ki.

Testápolás

A testápolás a gyermek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

A testápolási műveletek során az óvónő és a gyermek, dajka és a gyermek között bensőséges kapcsolat alakul ki. A testi szükségletek kielégítésében a gyermeket gondozó felnőtt bizonyos mértékig az anyát helyettesíti. A gyermekben így kialakuló kellemes közérzet hatására sikeresebben sajátítja el az önálló testápolási műveleteket.

Kialakult szokásrendszerük lehetővé teszi, hogy a gyermek akkor mehet ki WC-re, amikor a szükségét érzi. Természetesen ilyenkor is szüksége van a felnőtt tapintatos jelenlétére, hogy a gyermek kérésének megfelelően bármikor segíthessen. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodában dolgozó felnőttek ügyeljenek a tisztaságra, a rendre, és személyes ápoltságukra.

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését és önállóságát is. A gyermek ruhája évszaknak megfelelően célszerű, kényelmes

legyen, ne akadályozza a gyermek önállóságát. A váltóruhát, a sportoláshoz szükséges ruhát a szülők biztosítják gyermekeik számára. A gyermek lábboltozatát és sarkát tartó váltócipő viselése a csoportszobában kötelező.

Pihenés, alvás

A gyermek alvásszükségletének kielégítése egy része az óvodára hárul. Megteremtjük a nyugodt alvás feltételeit. Elalvás előtti halk dúdolgatásnak, rövid mesének nyugtató hatása van.

Feladataink:

- ❖ A gyermekeket gondozzuk, biztosítjuk testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítését, elősegítjük harmonikus, összerendezett mozgásuk kialakulását.
- ❖ Megteremtjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot, törekszünk a bizalom kialakítására.
- ❖ Segítjük a gyermekeket egyéni fejlettségükhöz mérten, eljuttatjuk őket arra a szintre, hogy a gondozottság igénye kialakuljon náluk.
- ❖ Elősegítjük testi képességeik fejlődését.
- ❖ A napközben megbetegedett gyermekek szüleit értesítjük.
- ❖ Próbáljuk elérni a szülők segítségével, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű és biztonságos legyen.
- ❖ Kiszűrjük a személyiségzavarokat, neurotikus tüneteket, melynek hátterében családi probléma is állhat.
- ❖ Mindent megteszünk a gyermekek egészségének védelmében, óvásában, megőrzésében. Kialakítjuk az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásait. (helyes életritmus)
- ❖ Biztosítjuk és kialakítjuk a gyermekek számára a nyugodt napirendet.
- ❖ Figyelembe vesszük az étkezési időnél az egyéni különbségeket.
- ❖ Biztosítjuk az életkoruknak megfelelő nyugodt pihenést.
- ❖ Biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet.

Az egészségfejlesztés területei:

- ❖ *Az egészséges táplálkozás,*

A szülők segítségével megismerjük a gyermekek táplálkozási szokásait. Elfogadjuk a kezdeti étvágytalanságot, válogatást, majd később ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy ha szomszások ihassanak az étkezések közötti időszakban is.

Megmutatjuk az evőeszközök helyes használatát, fogását, az asztalok esztétikus megterítését. Fokozottan figyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára, melyet a család, vagy a konyha biztosít.

Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, lehetőleg folyamatos étkezéssel.

A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb feladata a táplálkozás. A gyermek a táplálkozással nemcsak a különböző tevékenységek során elfogyasztott táplálékot pótolja, hanem a növekedéséhez és a fejlődéséhez szükséges energiát így biztosítja. Az óvodában napi háromszori étkezést biztosítunk a gyerekeknek, amely során figyelembe vesszük, hogy a napi tápanyagszükségletüket a kellő mennyiségben és elosztásban kapja meg. A szülők a kifüggesztett étlapról maguk is tájékozódhatnak az óvodában felszolgált ételekről. A szülők és

az óvónők is javaslatot tehetnek az étlap változatosabbá tételére. Az étkezésekre mindig azonos időpontban kerül sor

❖ *A mindennapos testnevelés, testmozgás,*

Napirendbe illesztve szervezünk mindennap mozgástevékenységet tornaszobában vagy szabadban (kocogás, futás, mozgásos játék), mely elősegíti a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését.

Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon ismételhessék a sokféle mozgásfejlesztő eszközön.

A gyermekek egészséges életmódjának biztosítása érdekében a lehető legtöbb időt szabadban tartózkodunk. Lehetőség szerint minden nap friss levegőn tartózkodunk.

Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. Minden évszakban lehetőséget biztosítunk a szabadban való mozgásra, így növeljük ellenálló képességét. A légfürdőzés az edzés legkönnyebben megoldható, legáltalánosabb formája. Légfürdőzést jelent szabadban, végzett testnevelés, a játék és a séta is. Az évszaknak megfelelően kerékpározhat, rollerezhet, labdázhat, szánkózhat a gyermek az óvoda udvarán.

❖ *A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,*

Egészségvédő, balesetmegelőző szabályok ismertetése az óvoda külső és belső tereinek biztonságos használatáról hetente, az óvónő kezdeményezésére történik.

Ismertetni kell az óvó –védő előírásokat:

- kirándulás alkalmával a tilos és elvárható magatartásformákat
- foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat / olló, hurkapálca stb./,
- egészségük és testi épségük védelmére vonatkozókat

Az ismertetés ténye a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

Az elsősegély doboz a dolgozók által ismert, könnyen elérhető helyen található.

❖ *A személyi higiéné*

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajka feladata, amely legyen megszégyenítéstől mentes és bensőséges.

A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladat: a kézmosás szokássá fejlesztése, saját személyi felszerelés (törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, ágynemű, pizsama) használata. Ezek minden gyermek számára rendelkezésre állnak.

A környezethigiénia nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megővését, szépítését, helyes fűtést, világítás biztosítását, helyiségek takarítását, játékok, használati eszközök higiéniját, rendben tartását.

A tárgyi környezetünk megfelel az egészségügyi előírásoknak, és törekszünk rá, hogy esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát árásszon.

A testápolási szokások terén különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a

családi gondozási szokásokat megpróbáljuk összehangolni. A fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz úgy teremtjük meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék e teendőket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végre:

- ❖ Igénye a tisztaság, önállóan mosakszik, törülközik, figyelmeztetés nélkül mos kezét, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítja a körmét. Ruhája ujját feltűri, begombolja.
- ❖ Igény szerint használja a WC-t, vigyáz a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi, késleltetni képes szükségletei kielégítését.
- ❖ Fogat mos, a fogápoló szereket tisztán rakja a helyére.
- ❖ Haját rendben tartja, szükség esetén segítséget kér a fésülködéshez.
- ❖ Zsebkendőjét használja, helyesen fújja az orrát, tüsszentéskor, köhögéskor a szája elé tartja. Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- ❖ Önállóan tevékenykedik, észreveszi az elvégzendő feladatokat, segítséget nyújt társainak, valamint a felnőtteknek.
- ❖ Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Önállóan eldönti, hogy mennyi ételt fogyaszt, önállóan tölt vizet a kancsóból
- ❖ Igényli az asztal esztétikus rendjét. Csukott szájjal rág. Helyesen használja az evőeszközöket.
- ❖ Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik. Ruháját, ágyneműjét összehajtva teszi a helyére, cipőjét megkötí. Képes önállóan eldönteni, hogy fel-vagy levegyen ruhadarabot magáról. Cipőjét, csizmáját szükség esetén letisztítja. A ruhát ki-begombolja, cipőt befűzi, bekötí
- ❖ Ügyel saját személye és környezete rendjére, gondozottságára. Ügyel saját külsőjére, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- ❖ Az ajtókat csendesen nyitja, az eszközökkel óvatosan bánik.
- ❖ Észreveszi, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszünteti.
- ❖ Szokásává válik a kulturált étkezés igénye ,elsajátítja az önálló étkezést, önkiszolgálást, egyéni fejlettségének megfelelően biztonságosan, rendeltetésszerűen használja az evőeszközöket, ügyel az asztal esztétikus rendjére, a kulturált étkezési szokásokra
- ❖ Természetes igényévé válik a tisztálkodás (kézmosás, fogmosás, körömtisztítás stb.), vigyáz a mosdó, WC rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi, elsajátítja a WC használattal kapcsolatos teendőket
- ❖ Szokásává válik a zsebkendő használata
- ❖ Ismeri az öltözködés, vetkőzés helyes sorrendjét, ruhaneműjével gondosan bánik,
- ❖ megkötí cipőfűzőjét, a hőmérsékletváltozásnak megfelelően változtat öltözékén, szükség esetén segít társának.
- ❖ Ismeri a mozgás, edzés fontosságát, az egészségmegőrzés szempontjából
- ❖ Ügyel saját személye és környezete gondozottságára.

III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Óvodánkban derűs csoportlétkört alakítunk ki, állandó értékrend segíti az érzelmi biztonság megteremtését. Fejlesztjük az erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságokat (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat, önállóság, önfegyelem,

feladattudat, szabálytudat). Fontosnak tartjuk az érzelmi intelligencia fejlődésének megsegítését. Ennek hatására fejlődnek a gyermek önérvényesítő, önkifejező törekvései.

Alapvetőnek tartjuk a gyermek társas környezetével való kapcsolattartást.

Társas kapcsolataiban az egymás iránti tolerancia kialakítására figyelünk. Lehetőséget biztosítunk közös élmények, tapasztalatok szerzésére.

Fontosnak tartjuk az olyan szokásrendszer és napirend kialakítását, melyek segítik a társas kapcsolatok mélyítését.

A szokás és normarendszer megalapozásában nagy szerepet kap a pedagógus és a dajka együttműködése, modellértékű kommunikációja, bánásmódja.

A szülőföldhöz való érzelmi kötődés kialakítását a közös élmények és tapasztalatok szerzésével valósítjuk meg.

Céljaink:

- ❖ Barátságos, derűs csoportlétkör kialakítása, melyben minden gyermek biztonságban érezheti magát.
- ❖ Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket.
- ❖ Erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése: figyelmesség, egymás elfogadása és segítése, fegyelmezettség, együttműködés, megfelelő viselkedés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabályismeret- és tudat, szabályok elfogadása, a másság tolerálása, különbözőségek elfogadása.
- ❖ Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- ❖ Legyen minden csoportnak hagyománya, legyen kialakított és elfogadott szokás- és normarendszere, mely elmélyíti az összetartozást, együttérzés élményét, és általa gazdagítja a gyermekek érzelmi intelligenciáját.
- ❖ Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- ❖ Úgy neveljük a gyermeket, hogy elfogadják, megértésük, hogy a gyermekek különböznek egymástól.
- ❖ Ismerkedjen és gyakorolja a közösségen belül:
 - alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyokat,
 - konfliktuskezelést és megoldást,
 - kompromisszumok kötését.

A megvalósítás érdekében végzett feladataink:

- ❖ Napirenddel megteremtjük a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket.
- ❖ Lehetőséget adjunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg.
- ❖ Bevonjuk a gyermekeket csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.
- ❖ Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekkel szemben támasztott követelmények azonos elvek szerint valósuljanak meg a felnőttek és a gyerekek vonatkozásában.
- ❖ Segítsük az „én – tudat” alakulását, megerősödését.
- ❖ Munkánk során igyekszünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek türelemmel egymás iránt és legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.
- ❖ Segítjük az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, barátságok alakulását. Tapintatosan segítjük a visszahúzódot a kapcsolatteremtésben. Erősítjük a baráti kapcsolatokban a pozitív vonásokat, elemeket.
- ❖ Segítjük, hogy a különböző tevékenységek végzése közben együttműködve, közösen oldhassanak meg feladatokat, érezzék a közösen végzett tevékenység örömét,

eredményét.

- ❖ Megismertetjük a gyermekeket az erőszakmentes konfliktuskezelés technikáival, támogatjuk, segítjük a gyermekek önálló konfliktuskezelését.
- ❖ Minden gyereket buzdítunk arra, hogy vállaljon feladatot, fogadja el mások terveit, tanuljon esetenként lemondani elképzeléseiről. Figyelemmel kísérjük a gyermeki felelősség megnyilvánulásait.
- ❖ Figyelünk arra, hogy munkánk során az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése követendő, modell értékű legyen.
- ❖ Hozzá szoktatjuk őket, hogy fogadják el társaikat.
- ❖ Éreztetjük, hogy a más csoportba tartozó gyerekekkel is egy közösséget alkotnak, az óvodába járó gyermekek közösségét, melyet közös tevékenységek szervezésével érhetjük el (ünnepek, kirándulások). Tiszteletben tartjuk a család ünnepeit, hagyományait.

A gyermek jutalmazásának elvei és formái:

elvei:

- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történik
- igazodik a gyermek életkorához
- az elvégzett munkával arányos

formái:

- szóbeli dicséret, elismerés
- társak előtti dicséret.

Beszoktatás időszaka:

Az újonnan és az évközben érkező gyermekek beszoktatása nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván. Gondosan előkészítjük ezt az időszakot és megbeszéljük a szülőkkel ennek menetét.

A gyermek óvodába lépését megelőzően a szoktatás alatt a szülővel több időt tölt az oviban és megismeri a szokásokat. A felnőttek bemutatkoznak az új gyermekeknek, megpróbáljuk bevonni őket a közös játékokba, bemutatjuk az óvoda épületét

A reggeli érkezéskor szeretettel fogadjuk a gyermekeket és a nap folyamán is biztosítjuk számukra a személyes perceket (beszélgetés, ölbéli játékok, testi kontaktus kialakítása).

A lefekvésnél az új gyermekeket különös szeretettel vesszük körül. Magukkal hozhatják, amihez ragaszkodnak. A nyugalmas pihenés érdekében az óvó néni megteremti a megfelelő légkört (simogatás, altatódalok, mese, zene, mondóka).

A nagyobb gyermekek segítenek a kicsiknek az öltözködésben, körülveszik őket gyengédséggel, szeretettel.

A gyermek-gyermek és a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása,

A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzi magát a csoportban. Óvodánk felnőtt közössége és gyermekközössége segíti elő a bizalom és a biztonság kialakulását. Kiemelkedő szerepük van óvó néniknek, akik irányítói és egyben társai is a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, határokkal együtt, ezeket úgy alakítjuk ki, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak. Nevelésünk úgy lesz hatékony, ha az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára, egyéni sajátosságukat figyelembe véve érthetővé, vonzóvá tudjuk tenni. A gyermekek neveléséhez jó kapcsolatot teremtünk a családdal, hogy a kellő bizalom kialakuljon az együttneveléshez. Bizalmas

kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit is megismerhetjük. Ez elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítjük a gyermekeket abban, hogy őszintén tolerálják, elfogadják az eltérő képességű, tulajdonságú társaikat.

Jeles napok, hagyományaink:

Az óvodai ünnepek és hagyományok a nevelőmunkánk szerves részét képezik és nagyon erős közösségformáló szerepet töltenek be. Az az érzelmi töltet, ami az ünnepvárással együtt jár, észrevétlenül rögzíti az erkölcsi szokásokat és normákat. Az ünnepeknél az együttlétre, szeretetre, szimbólumokra és gesztusokra tevődik a hangsúly

Óvodai életünk hagyományos ünnepei:

- ❖ Mikuláskor csoportonként a gyerekek verssel és dallal köszöntik a Mikulást.
- ❖ Karácsonyi ünnepkör alkalmával minden csoport a saját életkorának megfelelően ismerkedik az ünnepkörhöz tartozó hagyományokkal. (advent, Borbála nap, Mikulás, Luca nap, Karácsony). A középső – nagycsoportos gyerekek műsorral köszöntik a község idős lakóit.
- ❖ Farsangkor közösen ünnepelünk, zenés műsorok, jelmezverseny és közös mulatozás
- ❖ Húsvét alkalmával hagyományok átélése játékos formában, tojásfestés, locsolkodás, hangulati előkészítés az ünnepre.
- ❖ Nőnap alkalmából a lányoknak és az anyukáknak, óvodai dolgozóknak a nagycsoportos fiúk ajándékot készítenek, és kis verssel köszöntik őket.
- ❖ Anyák napja alkalmából csoportonként családi formában köszöntjük dallal, verssel az édesanyákat és nagymamákat.
- ❖ Ballagás, évzáró alkalmából a csoportok műsorral köszöntik a vendégeket. A nagycsoportosok verssel, dallal búcsúznak mindenkitől.
- ❖ Kirándulás szülőkkel közösen.
- ❖ Születés – névnapok az ünnepeltet a csoport köszönti dallal, verssel
- ❖ Nemzeti ünnepeink, megemlékezések (márc. 15., máj. 1., okt. 23.)
- ❖ Egyéb: népmese napja (szept.30.), zene világnapja (okt.1.), cigányság világnapja (márc.19)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A játékszereken megosztózik társaival.
- ❖ Türelmesen meghallgatja társait és a felnőtteket.
- ❖ A csoportba érkező vendéget szeretettel, udvariasan fogadja.
- ❖ Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- ❖ A közös tevékenységekben aktívan részt vesz, a tevékenység által megkívánt magatartási formákat elfogadja.
- ❖ Törekszik a konfliktushelyzetek önálló megoldására.
- ❖ Tevékenységeit türelmesen, a megbeszéltek alapján végzi, be is fejezi.
- ❖ A gyermekek ragaszkodnak az óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez. Ez érzelmeikben, szavaikban, tetteikben nyilvánul meg.
- ❖ Elfogadják és tisztelik a gyermekek különbözőségeit.
- ❖ A helyes viselkedés, cselekvés, a szokások, szabályok betartása igényükké válik.
- ❖ Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- ❖ Kérés nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ❖ Konfliktus esetén képesek társaikkal a problémát megbeszélni, megoldani.
- ❖ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, óvodán kívül is szeretettel köszöntik egymást.
- ❖ Igényükké válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés.

- ❖ Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- ❖ Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- ❖ Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják érdeklődésüket.
- ❖ Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- ❖ Érzelmileg kiegyensúlyozottak, többségük általában kontrollálja magatartását.
- ❖ Technikákat alakítanak ki az akadályok leküzdésére.
- ❖ Alkalmazzák a kérést, a megköszönést, megszólítást, köszönést.

III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés:

A gyermekek sokfélék. Más és más családi szocializációs folyamatnak részesei, így szókincsük, kifejezésmódjuk, fogalmaik is igen különböznek egymástól. E különbség és a kisgyermekkorú beszédfejlődés sajátosságainak ismeretében az anyanyelvi nevelés terén a következő feladatokat jelöljük meg magunknak:

- ❖ Az anyanyelvi neveléssel kapcsolatos feladatainkat kiemelten fontosnak tartjuk, mivel valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Különös hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi és kommunikációs képességek alakítására vagy fejlesztésére.
- ❖ Figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylésére.
- ❖ Megteremtjük azt a légkört, ami alapja a beszédkapcsolat kialakulásának. Bármit teszünk a nap folyamán, ha mesélünk, ha kapcsolatot teremtünk a felnőttel, gyerekekkel, ha az élet adta lehetőségekre reagálunk, ha szokásokat, szabályokat alakítunk, ezt példaértékű beszéddel, követésre méltó nyelvhasználattal, kifogástalanul tesszük. Mondanivalónkat érthető, világos formában közöljük.
- ❖ Gyakori, szeretetteljes beszédkapcsolattal serkentjük a gyermek beszédkedvét, alakítjuk beszédértését, beszédképességét.
- ❖ Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemét. Gonddolunk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelvi gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit.
- ❖ Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermek beszéd szervei épek-e, légzése helyes-e. Szükség esetén logopédus segítségét kérjük. Gondozási tevékenységek közben kialakítjuk a természetes párbeszédet. Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy szükségleteit, kívánságait bátran, természetes módon fejezze ki.
- ❖ Segítjük a gyermeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Bekapcsolódva a gyermek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben alkalmazkodni.
- ❖ Szerep és szituációs játékokkal gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmódot, nyelvi eszközök használatát.
- ❖ Munkajellegű tevékenységek közben megfogalmazzuk a szabályokat, elmondjuk az eszközök nevét, összehangoljuk a munkafolyamatokat, megbeszéljük a

- munkamegosztás módját, ezzel bővítjük a nyelvhasználat területeit, kialakítjuk a gyermekben az igényt és képességet a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.
- ❖ Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy elmondja véleményét a belső képekről, amelyeket meg akar jeleníteni rajzolás, festés, mintázás közben. Ösztönözzük arra, hogy kifejtse véleményét arról, milyen esztétikai élményt váltott ki belőle mások alkotása. Biztatjuk őket arra, hogy mondják el, mit szeretnének alkotni, s ahhoz milyen anyagokat és eszközöket fognak használni.
 - ❖ A jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott versekkel az irodalmi nyelv szépségeivel ismertetjük meg a gyermeket.
 - ❖ Irodalmi foglalkozásokon a kifejezésekkel, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével gazdagítjuk a gyerek nyelvi kifejezőkészségét, segítjük szókincsük gyarapodását.
 - ❖ Alkalmat teremtünk arra, hogy az általunk kitalált történetek folytatásával fejlődjön kreatív képzeletük. Ritmikus mondókákkal, altatókkal, ringató dalokkal lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy egyszerre hallja a nyelv zenéjét és ritmusát.
 - ❖ A külső világ tevékeny megismerése közben biztosítjuk a gyermek számára, hogy ismerkedjen az anyagok, tárgyak nevével, tulajdonságot, minőséget jelző kifejezésekkel, viszonyítást kifejező szavakkal, a birtokviszony kifejezésének módjával.
 - ❖ Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a tapasztalatok alapján kérdések és válaszok fogalmazódjanak meg, hogy az okokról és a következményekről gondolataikat el tudják mondani.
 - ❖ Matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatva megismertetjük őket szaknyelvi kifejezésekkel, fogalmakkal. Segítjük őket abban, hogy képesek legyenek ítéletalkotásra, a relációk mennyiségi és térbeli kiterjedések megfogalmazására.
 - ❖ A gyermekeknek legyen módja "ellesni" a beszéd és kommunikációs kultúra alapvető szabályait. (nem vágunk egymás szavába, kivárás, türelem, odafigyelés, stb.)
 - ❖ Különösen figyelünk a gyermek meta jelzéseire - metakommunikációja erősebb, mint verbális kifejezőmódja - ha megérzi, hogy értjük őt, megerősödik bizalma, kettőnk közti kapcsolata.
 - ❖ Gyermekek kérdéseire mindig válaszolunk. (Egy gyerek se maradhat megválaszolatlan.)
 - ❖ Olyan légkört teremtünk, melyben szívesen és sokat kommunikálnak a gyerekek.
 - ❖ Hisszük, hogy jelentős pedagógiai hatása van annak, hogy a pozitív, és nem a negatív dolgokra reagálunk leginkább, mert annak van beszédet kiváltó szerepe.
 - ❖ Személyes példával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözzük a gyermekek közötti kommunikációt.
 - ❖ Törekszünk a változatos hangzású beszédre.
 - ❖ Kerüljük a hangos beszédet, mert ugyanezt várjuk el a gyermekektől az egészséges zajszint érdekében.
 - ❖ Észrevétlenül javítjuk a gyermekek beszédében előforduló helytelen kifejezést, a helyes megfelelő hangoztatásával.
 - ❖ Az etnikai gyermekeket is figyelembe vesszük, ezáltal cigány népmeséket is szoktunk mesélni. Szívesen hallgatjuk az etnikai gyerekek élményeit, beszámolóit (lóvásár, cigánybál stb.). Ezáltal mi is megismerkedhetünk az ő hagyományaikkal, szokásaikkal.
 - ❖ Amennyiben a gyermekek igénylik, bekapcsolódunk a játékukba, észrevétlenül mintát adunk beszédünkkel az ő beszédjükhöz. A csoportszobában bármikor levehetik a mesekönyveket, amelynek lapozgatásával ismeretüket, szókincsüket bővítjük. Minden nap mondunk verset, mesét, mondókázunk
 - ❖ Az anyanyelvi nevelésnek fontos része a bábozás, dramatizálás

melyeken keresztül gazdagodnak a gyermekek irodalmi élményei. Változatos kommunikációs helyzetekben nő a gyermekek beszédaktivitása, bővülnek társas kapcsolataik. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A szükséges eszközöket, díszleteket saját maguk is elkészíthetik.

- ❖ A helyes beszéd kialakítására nélkülözhetetlen az ép idegrendszer, ép hallóapparátus valamint épp beszédképző szervek-ajak, nyelv, szájpadrás, fogak-egészséges. Ahhoz, hogy helyes beszéd alakuljon ki szükséges ezeknek a szerveknek a kondicionálása. Erre lehetőség adódik: logopédiai foglalkozás, anyanyelvi játékok, beszédfejlesztő gyakorlatok. Ilyen gyakorlatok a nyelvgyakorlatok, az ajakgyakorlatok, a légző-és fújó gyakorlatok, az állkapocsgyakorlatok, hallásgyakorlatok valamint a testséma gyakorlatai.

Az értelmi nevelés:

Óvodánkban építünk a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.

Az óvodába lépő kisgyermek fejlődésének elején tart, személyiségének bontakozása, viselkedésének alakulása, értelmének nyiladozása elválaszthatatlan dolgok. Három-négy évet tölt el az óvodában. Ez az idő kiemelkedő jelentőségű teljes személyiségének fejlődése szempontjából. Az önálló képességek kibontakoztatása az önálló, az alkotó aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésünkben.

Célok:

- ❖ A gyermek mindazon készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése, ami az embert egész életén keresztül segíti a tanulásban és az életben, való érvényesülésben: - önállóság, aktivitás, - érdeklődés, figyelem, kitartás, pontosság, emlékezet, - feladattudat, - értékelés, önértékelés, - tervezés, - problémaérzékenység, problémamegoldás, kreativitás, - kommunikáció, - kooperáció, - érzékelés, észlelés, képzelet - gondolkodás - alkotóképesség
- ❖ A gyermekek egyéni fejlettségére épülő differenciált személyiségfejlesztés, amely a szerényebb szociokulturális háttér miatti hiányosságok pótlását és a fejlettebb gyermekek támogatását egyaránt biztosítja.

Feladatok:

- ❖ Az óvodai tanulást cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építjük. A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva irányítjuk.
- ❖ Biztosítjuk az ösztönző környezetet valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődéséhez.
- ❖ Fontos, hogy a tanulás folyamatában kiépítsük az óvónő és a gyermek közti érzelmi kapcsolatot, a tanulást segítő légkört.
- ❖ Az eredményes tanulás érdekében törekszünk arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítsük Szellemi aktivitásra ösztönözzük a gyermekeket, teremtünk számukra problémahelyzetet. Hagyjuk, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.

- ❖ Segítünk abban minden gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön. Építünk a gyermek spontán szerzett tapasztalataira, ismereteinek bővítésére, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására.
- ❖ Biztosítjuk a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. Törekszünk arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- ❖ Az eszközök kiválasztásánál ösztönözzük a gyermekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.
- ❖ Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem képzelet, gondolkodás) kreativitás fejlesztése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Aktívan használja a tapasztalatok során bővült szókincsét, megpróbálja folyamatosan összefüggő mondatokkal kifejezni magát.
- ❖ Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremti meg és tartja fenn a kapcsolatot, udvariassági kifejezéseket használ.
- ❖ Nyugodtan, figyelmesen tudja végighallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesz részt, többnyire végigvárja a másik megnyilatkozását. Saját kérdését, választát, kiegészítő gondolatait ahhoz igazítja.
- ❖ Helyesen használja a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat.
- ❖ Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- ❖ Beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- ❖ Beszédértése és szöveg visszaadása kialakult, tud történeteket kitalálni.
- ❖ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy eltérések is lehetségesek). Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- ❖ Megérti a szavak és mondatok tartalmát, összetett mondatokban beszél
- ❖ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy fogváltással vagy különleges bánásmóddal összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek.
- ❖ Szükség szerint bátran kérdez, kérdésekre válaszol, érdeklődő, kíváncsi, bátran, szívesen beszélgessen társaival-felnőttekkel.
- ❖ Szókincse korának megfelelő
- ❖ Térbeli viszonyokat képes legyen felismerni, megnevezni.
- ❖ A HHH és SNI gyermekek egyéni képességükhöz mérten mutassanak fejlődést.
- ❖ Érzékszervei útján az őt körülvevő valóságot tapasztalatok útján megismerni
- ❖ Az ismeretek között egyszerű összefüggéseket észrevenni
- ❖ Észlelési képességeiket: látás, hallás, tapintás területén és a finommotoros képességek: a szem-, kéz- és mozgás-koordináció területén összerendezetten használni
- ❖ Egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására
- ❖ Az ismeretek emlékezetében tartani
- ❖ Képesek egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatok önálló megoldására, gondolataik, érzéseik kifejezésére

IV. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

IV.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Óvodánkban olyan pedagógiai környezetet alakítunk ahol a másság (SNI, migráns, multi és interkulturális gyermekek) felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

A többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését helyi programunk figyelembevételével végezzük.

Az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiájából az óvodában dolgozó óvodapedagógusoknak szakvizsgájuk van, így a személyi feltételek adottak.

Minden gyermeknek az egyéni szükségletei szerint biztosítjuk az óvodai nevelést, akár SNI, vagy szociális helyzete okozza a gyermek speciális igényeit (prevenciós és rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységek). Fejlesztő programunk kiválóan alkalmas ezeknek a gyerekeknek a nevelésére, fejlesztésére is, melyet kiegészítünk egyénre tervezett konkrét fejlesztő munkával (mozgás, testséma, prevenció).

Az általunk problémásnak vélt gyermek fejlettségi szintjének megállapításához igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó segítségét, és a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét figyelembe véve dolgozzuk ki a fejlesztési feladatokat egyénre tervezetten. A fejlesztés anyagát és menetét fejlesztési naplóban rögzítjük.

Elméleti és módszertani munkánk során felhasználjuk Porkolábné Dr. Balogh Katalin „Komplex Prevenció Óvodai Programja” SNI ajánlásait.

Célunk:

a helyi fejlesztő programunkkal és az egyénre tervezett korai fejlesztéssel a lehető legenyhébbre csökkentjük a különböző funkciózavarokat az iskolakezdésre.

Feladatunk:

- A gyermekek megismerése, a lemaradás területének és mértékének megállapítása, egyénre tervezett fejlesztő feladatok elkészítése.
- Az egyéni fejlesztésről, felzárkóztatásról folyamatos írásbeli feljegyzés készítése.
- Másságot elfogadó légkör megteremtése.
- Különleges gondozást igénylő gyermek szociális képességeinek kialakítása (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, együttműködés képessége, kommunikációs képességek).
- Mintaadás, társakkal megélt közös élmények biztosítása.
A felzárkóztatás színtere a játék.

Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek fejlődését folyamatosan figyelemmel kíséri, melyről a szülőket rendszeresen tájékoztatja.
- Amennyiben a gyermek fejlődésében jelentős lemaradást észlel a szülőkkal történt megbeszélés után a megfelelő szakszolgálatnál kéri a gyermek vizsgálatát.
- A sajátos nevelési igény megállapítása után, ha a gyermek a többi társával együtt nevelhető, a rehabilitációs foglalkozásokban résztvevő szakemberek munkáját segíti, együttműködő.
- Nyomon követi a gyermek fejlődését, a szakvéleményeket a gyermek fejlődési naplójában nyilvántartja.
- Kapcsolatot tart a szülőkkal, segíti őket a gyermek ellátásában felmerülő problémák kezelésében.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekben is keresi a pozitívumokat és azok

megerősítésével minél több sikerélményhez próbálja juttatni a gyermeket.
(fejlettségének, képességének megfelelő feladatadás a csoportban)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)

Óvodapedagógusok feladata:

- szakvéleménybe foglalt iránymutatásoknak figyelembevételével tervezi (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkáját, megvalósítja a differenciált képességfejlesztést
- nevelőmunkája során törekszik egyéni- és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát
- együttműködik a gyermeket ellátó más szakemberekkel
- folyamatosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről

Kiemelten tehetséges gyermekek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki az átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik. Felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladataink:

- egyénre szabott, differenciált feladatok az érdeklődésnek megfelelően
- változatos eszközök, hely, idő biztosítása a tevékenységekhez
- pályázatokon való részvétel, sikerélmény biztosítása-motiváció

IV.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerinti hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Az óvodába kerülő roma gyerekek szinte valamennyien hátrányos helyzetűek, magatartászavarokkal, részfunkció hiányosságokkal küzdenek.

Fokozott figyelmet fordítunk az ilyen gyermekekre és családjukra egyaránt. Segítséget nyújtunk a jogszabályokban meghatározott támogatások igénybevételéhez, valamint együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Az óvodába lépéskor megállapítjuk hátrányaikat (családlátogatás-állapotfelmérés), majd kidolgozzuk a hátrányok csökkentéséhez szükséges intézkedéseket.

IV.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

- ❖ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratását minél előbb kezdeményezzük.
- ❖ Óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést végzünk, és ennek alapján meghatározzuk feladatainkat.
- ❖ Szükség esetén egyénileg foglalkozunk a gyermekkel, illetve a megfelelő végzettségű szakemberek segítségét kérjük (fejlesztő programok)
- ❖ Segítjük az óvodai beilleszkedést a gyermeknek és családjának egyaránt.
- ❖ Sok pozitív élményt nyújtunk számukra, célunk, hogy megszeressék az óvodát, kialakuljon a bizalom.
- ❖ Odafigyelünk arra, hogy rendszeresen járjanak az óvodába.
- ❖ Figyelemmel kísérjük a hiányzások okát.
- ❖ Rendszeresen látogatjuk a családokat, segítséget nyújtunk, tanácsot adunk.
- ❖ Igénybe vesszük a gyermekvédelmi szakembert, védőnőt, gyermekorvost, ha

- szükséges.
- ❖ Egyetlen gyermek sem maradhat ki az óvoda programjaiból azért, mert nehéz körülmények között él. A Szülői Közösséggel is együttműködünk a segítségnyújtásban, illetve a csoportba való befogadásuk elősegítésében.
 - ❖ Megkönnyítjük a gyermekek közötti új kapcsolatok kialakulását érzelmi biztonság és sok közösen átélt élmény nyújtásával.
 - ❖ Szeretettel fogadunk minden gyermeket. Személyiségünkkel biztonságot és nyugalmat sugárzunk.
 - ❖ Időt, lehetőséget biztosítunk a gyermekek megismeréséhez, fejlődéséhez.
 - ❖ Azonos követelményeket állítunk fel, melyben a módszerek és az értékelés egyénre szabott.
 - ❖ Gondot fordítunk arra, hogy a gyerekek figyeljenek egymásra, érdeklődjenek egymás iránt és segítsenek egymásnak és a felnőtteknek. Segítjük, hogy a baráti kapcsolatokban a pozitív tulajdonságok hassanak a párokra.
 - ❖ A közös tevékenységekkel, kirándulásokkal, ünnepélyekkel segítjük, hogy jó kapcsolat alakuljon ki a más csoportba járókkal is.
 - ❖ Különösen a játékban teremtünk alkalmat a társas kapcsolatok megerősítésére. Türelmesebb várakozásra szoktatjuk őket.
 - ❖ Napi életünk során észrevetjük a gyerekekkel a mindennapok apró csodáit, aminek örülni kell és érdemes.
 - ❖ A gyerekekkel való jó kapcsolatunk alapja mindennemű pedagógiai munkánknak. Minden gyerekhez őszintén és szeretettel fordulunk.
 - ❖ Személyes példamutatással segítjük, hogy a gyerekek elfogadják a másságot, etnikai hovatartozás nélkül. Minden új gyermek csoportba kerülésekor előkészítjük a csoportot az új társak fogadására.

Bevezettük óvodánkban a DIFER fejlettségmérő diagnosztizáló tesztet. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetőek. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat. A DIFER mérés célja, funkciója, hogy segítse az eredményes iskolakezdést. Az első évfolyamokon elsajátítandó alapkészségek eredményessége nagymértékben az úgynevezett kritikus elemi készségek fejlettségétől függ..

- ❖ Szocialitás eredményes iskolakezdés döntő feltétele
- ❖ Írásmozgás-koordináció az íráskészség elsajátításának előfeltétele
- ❖ Beszédhanghallás az olvasási készséget
- ❖ Relációs szókinccs nyelvileg közölt információk vételének egyik alapvető feltétele
- ❖ Tapasztalati következtetés tudásszerzés, a tanulás kritikus feltétele
- ❖ Elemi számolás a matematikatanításé
- ❖ Összefüggés megértés

A mérés eredményére épülő tudatos pedagógiai munkának célja a meglévő hiányosságok leküzdése, a sikeresebb iskolakezdés.

A mérést 4 éves kortól csináljuk évente két alkalommal elsősorban a HHH gyermekeknél. A többi gyermeknél az óvónő döntése, hogy elvégzi –e a vizsgálatot másodszor is. A nagycsoportban, szeptemberben és márciusban is elvégezzük a vizsgálatot iskolaérettségi felmérés szempontjából. A mérés eredményei egyértelműen megmutatja, hogy milyen szinten

áll a gyermek és milyen alapkészségeket kell fejleszteniük. Útmutatót ad nekünk, hogy az óvoda iskola átmenet minél zökkenő mentesebben történjen meg.

Célunk: Megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenységek, cselekvések során fejlődjenek egyéni képességeik.

Feladatunk:

- ❖ A természeti és társadalmi környezetről tapasztalatok szerzése, az ismeretek rendszerezése.
- ❖ Tudásvágy felkeltése és kielégítése
- ❖ Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) differenciált fejlesztés.
- ❖ Problémamegoldó és kreatív gondolkodás elősegítése.
- ❖ Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása
- ❖ A beszédkedv fenntartása, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések és válaszok érvényesülése.
- ❖ Folyamatos megfigyelés által, célirányos egyénre szabott képességfejlesztés megtervezése, fejlesztési terv készítése. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával. A kommunikáció elválaszthatatlan a metakommunikációtól. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik fontos eszköze.

Az óvoda szociális ellátó funkciója:

Az óvoda mással nem pótolható funkciója: a nevelő, fejlesztő, teljes személyiséget formáló feladatköre. A másságot, az egyéni különbségeket toleráló fejlesztés különös hangsúlyt kap. Nem zárja ki azonban az együttélésre, együttes tevékenységekre, együttműködésre való felkészítést. E két folyamat egyensúlyának megteremtésére törekszünk, hiszen az egyén fejlődése együtt zajlik az őt körülvevő társak fejlődésével, mert óvodai csoportban él. A fejlesztés módszere a differenciálás, valamint a személyiségfejlesztésben kiemelt szerepet kap a másság, a tolerancia, az identitástudat alapjainak lerakása, az egyéni és életkori sajátosságok függvényében.

Feladataink:

- ❖ A gyermek egyéni erősségeinek és hátrányainak feltárása:
- ❖ A tevékenységek tudatos befolyásolásával segíteni a személyiség kibontakoztatását figyelembe véve az
- ❖ egyéni adottságokat, képességeket, szokásokat
- ❖ nembeli, éresbeli, vérmérsékleti különbségeket a szociális háttér determinációját
- ❖ a családok értékrendjének sokféleségét.

Differenciálás

A gyermekek közötti különbözőségekhez, fejlődésbeli eltérésekhez való alkalmazkodás, amely alapján az óvodapedagógus minden gyermeket az egyéni képességeinek ismeretében, és a saját fejlődési ütemében fejleszt.

A differenciált fejlesztés feltételei:

Egyénenként meg kell ismerni, és regisztrálni kell a gyermekek képességeit, erősségeit, és gyenge pontjaikat. A gyermekek óvodába lépésétől kezdve vezetni kell a Fejlődési Naplót, felvenni a gyermekek anamnézisének otthon családlátogatás alkalmával, és az össze a gyermekek értelmi képességeivel, testi és anyanyelvi fejlettségével, érzelmi és akarati tulajdonságaival szociabilizációs fejlettségével kapcsolatos adatokat, felméréseket.

Kerüljenek be ezekhez, az adatokhoz az egyénre szóló fejlesztési tervek, azok a feladatok, amelyek egy-egy részterület felzárkóztatását szolgálja, vagy a tehetséges gyermek továbbfejlesztését, a tehetséggondozást célozzák meg.

A gyermek folyamatos megismerése tevékenységek közben /játék, szabadidő. Étkezés, foglalkozás/. A megfigyelés felismerhetővé teszi viselkedési szokásait, kedvenc tanulási területeit, kiugró képességeit, vagy elmaradottságát, és fejlődési folyamatát.

Beszélgessünk sokat a gyerekekkel, és hagyjuk, hogy legyen ő a főszereplő. A gyermek boldogan beszél önmagáról, és szívesen tevékenykedik együtt a felnőttel. Napjainkban a gyerekek sokkal jobban igénylik az odafordulást, a rájuk figyelést, a beszélgetéseket.

Differenciálás a szabad játékokban és tevékenységközpontokban:

- ❖ szervezzünk közös élményeket, amelyekből tevékenységek indukálhatók
- ❖ segítsük, támogassuk, lendítsük tovább a holtpontra jutott tevékenységet
- ❖ biztosítsuk az eszközöket a gyermekek eltérő érdeklődésére számítva
- ❖ differenciálásra törekvés a technikák megválasztásával
- ❖ szerepjátékokban eszközökkel, szerepekkel, tevékenységekkel differenciálni
- ❖ differenciálni a manipulációs, konstrukciós és építőjátékokban A szabad játékokban a játék önkéntessége sérthetetlen.

IV.4. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermekvédelmi munkatörvényi háttére:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. Évi CXC törvény

363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendeletében az Óvodai nevelés országos alapprogramja

2008. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Gyermekvédelmi gondoskodást igénylő körülmények:

A hátrányos helyzetű gyermek:

A Köznevelési törvény 121.§ 14. Bekezdése értelmében hátrányos helyzetű gyermek az, aki családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak: jelölése: HH

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

A hátrányos helyzetű kategórián belül az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője illetve szülei az óvodai felvételi körzet megállapításával összefüggésben a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint vezetett nyilvántartás alapján készült statisztikai adatszolgáltatás, a gyermeket megillető szolgáltatás megállapításához a szülő nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen továbbá az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek. Jelölése: HHH

Anyagi szociális szükség esetén a 97. tv. XXX. 163/2002 9710 95§(5) értelmében (intézményi támogatás)

Munkánk során a gyerekek mindenképp felett álló érdekét tartjuk szem előtt.

Célunk:

- ❖ A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás

- ❖ A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogok érvényesítése.
- ❖ Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink

- ❖ A testi-, érzelmi-, értelmi-, szociális fejlődés feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával.
- ❖ A gyermek családi hátterének, környezetének megismerése, feltérképezése családlátogatás alkalmával (új gyermekeknél).
- ❖ A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermek kiszűrése.
- ❖ Okok feltárása az információk összegyűjtésével, értékelésével (óvodapedagógus, gyermekvédelmi megbízott, intézményvezető)
- ❖ Csökkentés, megszüntetés – a legjobb megoldás megkeresésével, alkalmazásával, a megoldás sikerének utólagos értékelése.
- ❖ A szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása, a gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel a gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása. A gyermek beilleszkedésének segítése a baráti kapcsolatok támogatásával, a különbség elfogadásával.
- ❖ A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, és okokat felismerjük – szükség esetén az óvodavezetővel, szakember segítségét kérjük. A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezzük, megvalósítjuk
- ❖ A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően, javaslatot teszünk szociális támogatásra. A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakítunk ki, családlátogatások – fogadó órák keretében.
- ❖ A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés: egyetlen gyermek sem maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége miatt.
- ❖ A HH és HHH gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése. A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.

IV.5. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés:

- ❖ Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- ❖ A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- ❖ Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése.
- ❖ Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése.
- ❖ Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, pl. farsang, karácsony, anyák napja, kirándulás stb.
- ❖ Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása.

Szülők-pedagógusok együttműködési formái:

Szülői értekezletek:

Évente 2 alkalommal, illetve szükség esetén több alkalommal is.
Szülők megismerése, bevonása az értekezletek folyamatába

Csoportot érintő témák, események megbeszélése, szakemberek meghívása
Fogadóóra: havi rendszerességgel előzetes egyeztetés és igény szerint

Szülők- pedagógusok-gyermekek együttműködési formái:

Családlátogatás: évente az új gyermekek fogadása előtt, illetve probléma esetén

Nyílt napok: évente 1 alkalommal

Közös rendezvények, ünnepek: alkalomszerűen

IV.6. A gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentációja

Gyermekeink megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. A gyermekek fejlődésének nyomon követése az egyéni fejlődési ütemet rögzíti, melyet a fejlődési naplóban írásban félévente rögzítünk. Minden jelentős változásról a szülőket rendszeresen tájékoztatjuk. A fejlődésre vonatkozó információk tudomásul vételét a szülő aláírásával dokumentáljuk. Amennyiben a fejlődés nagymértékű elmaradását tapasztaljuk, az illetékes szakszolgálatokhoz fordulunk vizsgálat kérése céljából. Egyéni fejlesztési tervet akkor készítünk, ha a gyermek egyéni fejlődési ütemében nagymértékű hiányosságokat vagy akadályoztatásokat tapasztalunk. A terv elkészítése és megvalósítása az óvodapedagógus feladata. Probléma esetén a Nevelési Tanácsadó szakemberétől kérünk segítséget.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V.1. Az óvoda személyi feltételei:

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyerek áll. A nevelésükhöz szükséges személyi feltételek biztosítottak az intézményben, a nyitvatartási idő alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

A pedagógusok megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkeznek a fejlesztőpedagógia, valamint a roma kulturális nevelés biztosításához egyaránt. A törvényi előírásoknak megfelelően az óvodai nevelés feladatait 4 óvodapedagógus és 2 dajka látja el. Az óvodapedagógusok felsőfokú végzettségűek, a továbbképzési kötelezettségüknek eleget tettek. A nevelőmunka aktív részese a 2 szakképzett dajka, aki emberi hozzáállásával, technikai segítségével nagymértékben hozzájárul a nevelési feladatok megvalósulásához. Intézményünk dolgozói törekednek a lelkiismeretes munkavégzésre, szeretettel és felelősséggel nevelik a rájuk bízott gyerekeket. A nevelőtestületre jellemző a nyitottság, a megújulásra törekvés, a szakmai önképzés igénye. Óvodapedagógusaink olyan emberi értékekkel és magas szakmai tudással rendelkeznek, melyek biztosítékai programunk megvalósításának.

V.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda a község központjában található, könnyen megközelíthető helyen. Az épület felújított, esztétikus, modern, központi- gáz-vegyes tüzeléses fűtésű. A nyílászárók cseréjére a fenntartó keresi a megoldást, de önerőből nem tudja megvalósítani. Az óvoda pedagógiai programjának megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik.

Az épületek és a felszerelések a gyermekek biztonságát, kényelmét és fejlődését

biztosítsák. Három csoportszobánk, öltözőnk, hideg-meleg vizes gyermekmosdónk, nevelői szobánk és raktárunk van. Mivel két gyermekcsoportunk működik, így a harmadik csoportszobát tornateremmé alakítottuk át. Az óvoda alapítványa segítségével sok jó mozgásos játékkal rendeztük be. Az óvodai bútorokat teljes mértékben pályázati források kihasználásával kicseréltük. Az intézmény helyiségei a dolgozók munkájának köszönhetően esztétikusak, praktikusak. Játékellátottságunk mennyiségben és összetételben jónak mondható, törekszünk a minőségi vásárlásra. Audiovizuális eszközök közül színes televízió, CD-s magnó, videó, digitális fényképező és DVD lejátszó segíti munkánkat. Rendelkezünk egy számítógéppel, internet hozzáférési lehetőséggel. Óvodánk udvara zöld területeivel, árnyékot adó fáival egészséges, ideális környezet a gyermekek számára. Játshelyei kitűnő lehetőséget nyújtanak a mozgásfejlesztésre, a tartalmas játékokra, célszerűen berendezett, lehetőséget ad az egészséges életmódra való neveléshez, a szabadban végezhető természetes mozgásigény kielégítéséhez. Udvari eszközeink sajnos nem korszerűek, régiek, még nem EU komfortosak.

Integrációs nevelésünk maradéktalan megvalósítását segíti, hogy megfelelő minőségű és mennyiségű, speciális mozgás, és képességfejlesztő eszközökkel rendelkezünk.

Az óvoda mellett levő konyhát vállalkozó üzemelteti, így megfelelő mennyiségben, minőségben és időben tudjuk az egészséges táplálkozást nyújtani gyermekeink számára.

A konyhákban HACCP rendszer üzemel.

Esztétikus főző-tálalóeszközökkel rendelkezünk a gyermeklétszámnak megfelelően.

V.3. Az óvodai élet megszervezése

V.3.1. Csoportszervezés:

Óvodánkban 2 óvodai csoport működik.

A csoportok összetételét a felvett gyermekek életkora és az óvoda helyi adottságai is befolyásolják.

Kialakítunk: homogén, és részben osztott csoportokat is a beíratott gyermekek, szülői igények és a pedagógiai elvek figyelembe vételével.

A csoportbeosztásnál különös figyelmet fordítunk a csoportok arányos terhelésére, a hátrányos helyzetű, valamint az SNI gyermekek integrációjának elősegítése érdekében. Figyelembe vesszük speciális igényeiket, valamint a csoportban dolgozó óvodapedagógusok végzettségét is.

V.3.2 Napirend:

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez leginkább megfelelő napirend biztosításával végezzük munkánkat.

Napirendünket a folyamatosság, rugalmasság, tág időkeretek alkalmazása jellemzi, valamint a ritmikusan, rendszeresen visszatérő tevékenységek sora, melyek érzelmi biztonságot nyújtanak a gyerekek számára.

Időtartam	Tevékenység	
6 ³⁰ -11 ³⁰	<p align="center">JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY SZABADBAN</p> Személyes percek Szabad játék Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek <ul style="list-style-type: none"> ○ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ Ének-zenei készségek fejlesztése ○ Külső világ tevékeny megismerése ○ Mozgás Részképességek fejlesztése egyéni formában Testápolási teendők Tízórai Verselés, mesélés Mikrocsoportos tapasztalatszerzés Külső világ tevékeny megismerése Énekes játék, gyermektánc lehetőleg az udvaron Mindennapi edzés:Kocogás, futás ,mozgásos játékok Egyéni fejlesztés	J Á T É K
11 ³⁰ -15 ⁰⁰	Ebéd Testápolási teendők Pihenés, altatás mesével, altatódalokkal Testápolási tevékenységek Uzsonna	
15 ⁰⁰ - 16 ³⁰	<p align="center">JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY SZABADBAN</p>	J Á T É K

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások, tevékenységek mindegyikét kizárólag óvodapedagógus irányítja.

V.3.3. *Heti rend*

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógusok döntése alapján a rugalmasságra.

A heti rend összeállításánál figyelembe vett tényezők:

- helyi tárgyi és személyi adottságaink
- A tanulás szervezésének a rendszere
- A csoport kor szerinti megosztása (osztott vagy osztatlan)

A **3- 4 éves** korosztálynál elsősorban a nyugodt, biztonságos légkör megteremtésére, megtartására, és a biztos szabály- norma rendszer kialakítására törekszünk.

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

Kötetlen játékos tevékenységeket szervezünk. Kötött szervezeti keretben valósítjuk meg az egészségfejlesztő testmozgást.

A 4- 5 évesek heti rendje igazodik a gyermekek érési sajátosságaihoz. A gondos, körültekintő normarendszer kialakítása megalapozza a 4- 5 évesek játékos tevékenységrendszerét. Saját döntésük alapján, önállóan mennek a torna- játszószobába. Szokás és norma rendszerükbe új elemek épülnek, kapcsolatba kerülnek más gyermekekkel, óvodapedagógusokkal.

Kötött szervezeti keretben valósítjuk meg az egészségfejlesztő testmozgást.

Az 5 - 6 - 7 évesek korosztályában a hét minden napján szervezünk játékos tevékenységekben megvalósuló tanulást (foglalkozást). Az óvónő a tanulási formákat kötött vagy kötetlen formában szervezheti. Kötött szervezeti keretben valósítjuk meg az egészségfejlesztő testmozgást. Mindezt kiegészítik a játszószobák - torna-, kézműves-,zene

		Heti rend		
Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Mindennapos testnevelés	Mindennapos testnevelés	Mindennapos testnevelés	Mindennapos testnevelés	Mindennapos testnevelés
Természet, társadalom, ember	Ének-zene, énekes játék	Mozgás fejlesztés	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Matematika
Mese-vers Beszélgetés	Beszélgetés	Beszélgetés	Mese-vers Beszélgetés	Beszélgetés

V.4. Az óvoda kapcsolatrendszere

Kapcsolataiban óvodánk nyitott és kezdeményező.

V.4.1. Külső kapcsolatok rendszere, formája és módja

Az óvodavezető kapcsolatot tart a pedagógiai szakmai szolgáltatások ellátására létrehozott intézményekkel.

A gyermekek fejlesztésének, iskolára való alkalmasságának, iskolaérettségének elbírálásához szükség szerint közreműködő Pedagógiai Szakszolgálattal az óvodavezető állapodik meg az együttműködés formáiban.

Az óvoda gyermekvédelmi felelőse folyamatosan kapcsolatot tart a Gyermejkölési Szolgálattal, amelyről az óvodavezetőnek rendszeresen beszámol. A kapcsolattartást vezetői szinten az óvodavezető gondozza.

Az egészségügyi szolgálattal való kapcsolattartás az óvodavezető feladata.

Az általános iskolával, az iskolába távozó gyermekekkel kapcsolatos ügyekben az óvoda vezetője, a beilleszkedés segítségével a nagycsoportos óvónő tart kapcsolatot.

V.4.2. Család - Óvoda

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. Ezért fontos a szülői elvárásoknak való megfelelés. A szülők akkor elégedettek az óvodával, ha biztonságban érzik gyermeküket. Érzik az óvó – védő, szerető gondoskodást és toleráns partneri kapcsolatban szerezhetnek információkat gyermekeik fejlődéséről, közösségi magatartásáról.

Törekszünk a kölcsönös bizalmon alapuló egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítására. A szülőknek minél több lehetőséget biztosítunk az óvodai élet megismerésére. Nyitva tartásunk a szülők mindenkori igényeihez igazodik. Az együttműködés során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait.

A szociális problémával küzdő családoknál igyekszünk többlétszolgáltatást nyújtani, míg más esetekben a gondozási és fejlesztési funkció kaphat nagyobb hangsúlyt.

A gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha a családi háznál megerősítést nyernek. Ez megfordítva is igaz. A gyermekek fejlődéséhez tehát elengedhetetlen a két nevelési szintér összhangja, együttműködése.

Az óvoda alapvető feladatai:

- ❖ A szülőkkel való kapcsolattartás formáinak kimunkálása, igény szerinti módosítása
- ❖ Tapintatos, empatikus viszony építése a HHH és SNI gyermekek szüleivel.
- ❖ Valamennyi szülői rétegben az érdeklődési körökhöz viszonyuló segítségnyújtás, információcseré, érdekek és értékek egyeztetése.
- ❖ Az óvónőnek a legnagyobb hangsúlyt azokra a kapcsolattartási formákra kell helyezni, melynek a család – óvoda átmenet okozta szorongást, félelem feloldást segítik.
- ❖ Az óvodáskor második szakaszában legalább ennyire fontos, hogy a szülő átlássa az iskolakezdést. Ilyen jellegű ismeretekre a szülő csak akkor tud szert tenni, ha folyamatosan kapja az információt a gyerekeről és rendszeresen konzultál a szülő – óvónő.

A kapcsolat formái:

- ❖ Első találkozás a gyermek óvodába íratása. Anamnézis kitöltése a családnál kiscsoportos óvónők.
- ❖ Óvodába még nem járó gyermekek szüleit is meghívjuk az év eleji szülői értekezletre
- ❖ Szülői értekezletek, fogadó órák.
- ❖ Lehetővé tesszük a szülőknek a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítókozó párbeszédet
- ❖ Családlátogatás. Célja, hogy a gyermek közvetlen környezetét megismerjük. Lehetőségünk van egyéni beszélgetésekre, a családi szokások, sajátosságok megismerésére. HH és HHH gyermekeknél törekszünk arra, hogy a család fogadjon bennünket az otthonában.
- ❖ Tájékoztatjuk háromhavonta a középső és nagycsoportos gyermekek szüleit a DIFER képességszint mérésről, annak eredményéről.
- ❖ Közös programok szervezése: ünnepek, munkadélutánok (eszközkészítés), kirándulás közösen szülőkkel.
- ❖ A szülő előzetes bejelentésre, bármikor megtekintheti a mindennapi életünket, valamint a nyílt napok ugyancsak lehetőséget biztosítanak erre.
- ❖ A szülői értekezleteken az óvodát, csoportot, gyermeket és szülőket érintő legfontosabb feladatokat, problémákat beszéljük meg, figyelembe véve a szülők javaslatait.
- ❖ Hagyományaink, ünnepeink: Az óvodában rendezett ünnepek, közös programok lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás

szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére.

- ❖ Az együttlétek a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket és az azokra való felkészülést, valamint játszóházakat is tartalmaznak
- ❖ Faliújság segíti a szülők naprakész tájékoztatását

A szülőkkel való kapcsolattartásban mindig szem előtt tartjuk:

- teljes titoktartás a beszélgetésekről
- kölcsönös tisztelet és bizalom megalapozása

Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben óvodánk feladata a családgondozás által a meglévő funkciók megtámogatása, továbbá szakmai támaszrendszer kiépítése /Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Pedagógiai Szakszolgálat, egészségügyi intézmények/

V.4.3. Iskola - Óvoda

Egymás kompetencia határainak figyelembe vételével szoros a kapcsolat két intézménytípus között. Pedagógusaink gyakori kapcsolatot tartanak a helyi iskola nevelőivel: egymás munkájának megismerése érdekében óvodapedagógusok –tanítók kölcsönös látogatása a nagycsoportban, illetve az első osztályban nyílt napok alkalmával.

Az óvoda – iskola közötti átmenetet próbáljuk megkönnyíteni, hogy már óvodáskorban elvisszük egy – egy alkalommal a gyerekeket az iskolába. Az itt szerzett élményeket a gyerekek beépítik játékukba, így oldják szorongásaikat. A zökkenőmentes átmenet, hogy rendelkezzenek a gyermekek azokkal a készségekkel, képességekkel amelyekre az iskola építeni tud. A megfelelő iskolakészültségi állapot a gyermek továbbhaladása szempontjából elengedhetetlen.

Feladataink:

- ❖ A kapcsolattartásban szempont, hogy az iskola továbbfejlessze az óvoda által felvállalt speciális, helyi értékeket.
- ❖ A két intézmény indokolatlanul ne bírálja felül egymás döntéseit. Az iskola ismerje azokat a szempontokat, melyek alapján az óvoda a gyerekekről a véleményt kiállította.
- ❖ A beiskolázás csak abban az esetben történjen meg, ha az óvoda azt javasolja
- ❖ Lehetőség szerint közös programok, rendezvények az iskolával.
- ❖ Lényeges az óvónők és tanítók közötti szakmai tapasztalatcsere. Törekszünk arra, hogy a leendő első osztályos tanító néni meglátogassa a nagycsoportos óvodásokat, meghívjuk a szülői értekezletre, hogy a szülők tájékozódjanak az iskolai életéről.

V.4.4. Szakszolgálatok

Pedagógiai Szakszolgálatok:

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének ellátásához nélkülözhetetlen a rendszeres kapcsolattartás és konzultáció a szakszolgálat munkatársaival.

Pedagógiai Szakmai Szolgáltatók

Pedagógus továbbképzések, előadások, konferenciák szervezése, lebonyolítása.
Szakmai tanácsadások igénybevétele.

Gyermekjóléti Szolgálatok

Az óvoda gyermekvédelmi felelősének és minden pedagógusunknak fontos feladata a gyermekvédelem, a megelőzés, a segítségnyújtás.

A szolgálat munkatársaival a gyermekvédelmi felelős tartja a közvetlen kapcsolatot.

- ❖ Esetmegbeszélések, közös családlátogatás.
- ❖ Jelzőrendszer működése.
- ❖ Szülők támogatása, óvodáztatási támogatás
- ❖

A nemzeti, etnikai szervezetek

A szervezetekkel való együttműködés az adott nemzetiségből érkező gyermekkel kapcsolatban: információgyűjtés, szokások, hagyományok megismerésére való törekvés.

Logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus

Beszédhibák javítása.

Tanulási nehézségekkel és magatartászavarral küzdő gyermekek fejlesztése.

V.4.5 Egészségügyi intézmények

Intézményünk a hatályos rendeleteknek megfelelően kapcsolatot tart a védőnővel. Ő végzi a kötelező szűréseket, illetve szükség szerint látogatja óvodánkat tisztasági vizsgálat (tetű) céljából. Gyermekeink évente fogorvosi szűrésen vesznek részt.

V.4.6 Fenntartó:

A hivatalos kapcsolat a fenntartóval, a problémák megoldásában segítő együttműködés a jellemző a kapcsolatra. Meghívjuk rendezvényeinkre, nyílt napjainkra a polgármestert és a jegyzőt.

V.4.7 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel:

A közművelődési intézményekkel történő kapcsolattartás során a gyermekek olyan spontán ismeretekhez juthatnak, melyeket az óvoda nem tud nyújtani. Az ilyen jellegű intézmények programjai érintik a nevelőket, szülőket, gyerekeket egyaránt és a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínálja a gyerekeknek. A művelődési házak, könyvtárak, múzeumok általában a „művészetek nyelvén” szólítják meg a gyerekeket. A kiállítások, a könyvtári beszélgetések, játszóházi programok, ünnepek kapcsán szerzett ismeretek meghatározó a személyiségfejlődés folyamatában.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VI.1. Játék

A gyermek játékos tevékenységben dolgozza fel mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket a szűkebb és tágabb társadalmi környezetben szerez. A játék során a gyermek feloldódik, átadja magát az önfelelt, élményt adó tevékenységnek. Az élmény növeli az aktivitást és kitartást, így a játék, kreativitásukat fejlesztő, és erősítő tevékenységgé válik.

Fejlődik társas viszonya, mert az együttes játékszabályok, normák betartására készíti. A gyermek a játék minden helyzetében önállóan dönthet, ez a szabadság érzését biztosítja számára. A szabadságot, annak megélését is tanulni kell. Korlátok, vagyis szabályok, egyezségek nélkül nincs szabadság. A játék a gyermek számára a szabadság gyakorlásának

természetes terepe és alkalma, vagyis semmi mással nem helyettesíthető és pótolható szabadságélmény-forrás.

A játék formái az óvodában:

- Gyakorló- vagy funkciójáték
- szimbolikus - szerepjáték
- konstruáló, építő játék
- szabályjáték
- barkácsolás

Célunk:

Legyenek képesek intellektuális, mozgásos és szociális tapasztalatok, élmények átélésével gyermeki vágyaik és ötleteik kibontakoztatására játéktevékenységekben. Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Feltételek biztosítása (nyugodt légkör, elegendő hely – idő – eszköz és élményszerzési lehetőségek) az elmélyült játékhoz.
- ❖ 3-7 éves korig megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének alakítása az egyéni sajátosságokhoz igazodva.
- ❖ A támogató környezet megteremtése során figyelembe kell vennie a gyermekek előzetes tapasztalatait és ezekre kell építeni.
- ❖ Különböző játékfajták megjelenésének elősegítése.
- ❖ Kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztése.
- ❖ Érvényesítse a szabad játék túlsúlyát és segítse a gyermeki fantázia kibontakozását.
- ❖ A játéktevékenység irányítása során személyre szabott, pozitív, egyéni és fejlesztő értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- ❖ Olyan ösztönző helyzetet igyekszünk a gyermekek számára kialakítani, amelyben a kreativitása megnyilvánulhat.
- ❖ A napirenden belül elegendő időt és helyet biztosítunk a játék számára.
- ❖ Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a sokszínű játék kialakulásához.
- ❖ A gyermeki játék önállóságát tiszteletben tartjuk.
- ❖ Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására.
- ❖ Az alkotó képesség, az ötletesség, eredetiség, a problémamegoldás kibontakoztatásának elősegítésére.
- ❖ A gyermekek számára minél több élményt biztosítunk a játék fejlesztéséhez.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

Megfelelő légkör biztosítása:

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközökkel teszik, hol és mennyi ideig játszanak. Mindezekhez igyekszünk megteremteni a feltételeket. A játékos légkört segítjük a sok új ötlettel, a kellő időben adott segítséggel és a megerősítéssel. A csoportban annyi szabályt vezetünk csak be, amely segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása:

A gyermekek segítségünkkel, vagy önállóan alakítják ki a játékukhoz a megfelelő helyet. Helyet biztosítunk többféle állandó és variálható, illetve elkülönített „kuckónak”.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó séták során összegyűjtött tárgyakat, terméseket, növényeket az élsarokban helyezük el.

A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak állandó helyet biztosítunk. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyik játékidőben a gyermekek rendelkezésére állnak.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvaron, ezért arra ösztönözzük őket, hogy odakint minél több mozgásos tevékenységet végezzenek.

A játékhoz szükséges idő:

Figyelmet fordítunk rá, hogy 3-4 éves gyermekeink egyedül, egymás mellett, vagy összevegyülve a lehető legtöbb időt töltsék játékkal.

Az 4-5 éves gyermekek már összeszokott kisebb csoportokban játszanak. Figyelemmel kísérjük játékukat, és arra törekszünk, hogy csak akkor ajánlunk másik játékot, ha a körülmények miatt szükséges, vagy a játékuk már felbomlóban van.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy kialakuljon bennük a kitartás képessége.

Arra törekszünk, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink udvari játéktevékenységgel.

Kreativitást segítő játékeszközök:

A játékhoz olyan eszközöket biztosítunk, amik ízlésesek, praktikusak, sokféle játékfajtaóra ösztönöznek, ötletesek, elindítják a gyermeki fantáziát.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, másodsorban szimbolikus játékokhoz, harmadsorban kellékek, hangszerek az esztétikai neveléshez.

A 4-5-6-7 éves gyermekeknek már bővíthetjük az eszközválasztékát, elsődlegesen szimbolikus játékokhoz kapcsolódó félkész játékokkal, kellékekkel, valamint értelem- és képességfejlesztő játékokkal. A gyermekek egyedül játszanak, vagy az óvónő mikro-csoportokban játszik velük. A gyermekek nagymozgását az udvari játékok elégítik ki. Ha az időjárás megengedi, az udvaron barkácsolhatnak, rajzolhatnak, festhetnek.

Játéksegítő módszereink:

A 3-4 évesek esetében mintát nyújtunk, tevőlegesen is részt veszünk a játékba. A nagyobbak játékát ötletekkel segítjük, ha kell, eszközzel továbblendítjük. Ha a gyermekek játéka tartalmas, nyugodt, a felnőtt szemlélődő, játékkövető. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezzük, hogy gyermekeink problémamegoldóak, követjük, szemléljük a játékot, és hagyjuk a gyermekeket cselekedni. Ha szükséges, kezdeményezzük a játékot és modellnyújtó játszótársakként támogatunk, engedünk és elfogadunk. Segítünk a játékban azoknak, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Ha a gyermekek, durvák egymáshoz vagy veszélyeztetik egymás testi épségét, akkor beavatkozunk a játékba. Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítjuk, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásait. A játék stimulálása érdekében problémát vetünk fel, választásra ösztönzünk, ötletek kidolgozására serkentünk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- ❖ Játék helyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységeit.
- ❖ Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- ❖ A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.

- ❖ A játékhoz készített eszközöket felhasználja a további játék során.
- ❖ Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- ❖ Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- ❖ Játékában önálló, kezdeményező, képes a szerepek elosztására.
- ❖ Játékában igényli a társakat, bekapcsolódik a közös játékba.
- ❖ Játékában elmélyült, kreatív. Hosszantartóan, tartalmasan játszik.
- ❖ Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékaikban felhasználják azokat (bábok, kiegészítő eszközök dramatizáláshoz).
- ❖ Képesek akár több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- ❖ Konstruáló játékaik kreatív.
- ❖ Mozgásos és értelmi szabályjátékok szabályait meg értik és törekednek betartásukra
- ❖ Viselkedésük a játékban kulturált.
- ❖ Képesek döntéseket hozni: kivel, mivel, hol szeretnének játszani.
- ❖ Önállóan is készítik a játékhoz eszközöket.
- ❖ Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását.
- ❖ Kedves játékszereit is át tudja adni.
- ❖ Szívesen részt vesz a szabályjátékokban, egészséges versengés jellemzi: vereségeit, győzelmeit elfogadja.
- ❖ SNI és HHH gyermekek egyéni fejlettségi szintjéből kiindulva önmagához képest legoptimálisabb fejlettségi szintet érik el.

VI.2. Mese-vers

A játék mellett a másik fontos nevelési eszköz a mese, vers, amely ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek. A beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése lényeges része programunknak a napi tevékenység során többször is megjelenik a helyzethez illő mondókák, versek, mesék, kitalált történetek. A 3-4 éves gyermekeknél mindennapos a mondókázás, nagy jelentőségű a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítése, ami nyugtatóan hat a gyermekekre. (simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók...) Mesét vagy verset a hét minden napján hallanak a gyerekek. Így teszi lehetővé az egyéni belső kép kialakítását. Mesével hatunk érzelmeikre, képzeletükre. A mese és versmondás lényeges elemeit testbeszéd, tekintet, verbális emlékezet, a gyermekek a személyes példaadás során sajátítanak el. Fontosnak tartjuk a nyugodt légkör megteremtését a mesehallgatások során. Hiszen a mesehallgatáshoz ez elengedhetetlen feltétel. Az irodalmi anyagok választásánál figyelembe vesszük az aktualitást: ünnepet, természeti változásokat, a témákat kiegészítjük az irodalmi anyaghoz kapcsolódó találós kérdésekkel, szólásokkal, közmondásokkal. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. A bábozás, dramatizálás során a gyerekek kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják saját érzéseiket, ezáltal fejlődik személyiségük. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, kiegészítőket, maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, átélve az önálló alkotás élményét, az önkifejezés módjaként. A közösen átélt örömeik elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és az anyanyelvünkkel. A kisgyerekekhez a legközelebb álló műfaj a vers és a mese. Segítenek levezetni a felgyülemlett feszültséget, az agressziót, a félelmeiket, a szorongást. A mese örömforrás, társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy energiákat szabadít föl. A gyermek észrevétlenül vesz át erkölcsi normát, magatartásformát és tanul konfliktust kezelni, megoldási módokat találni. A bárhol, bármikor előadható mese vagy vers segíti a spontaneitást, motiváló hatású, fejleszti a megértő, beleélő, érző képességeket és a gondolkodó, kíváncsi beállítódást. A vers a gyermek fejletlen beszédszerveit, fejleszti

beszédlégzését, ritmusérzékét, belső képalkotását. A bábozás, dramatizálás segítségével megvalósítható az a féle komplexitás mely biztosítja az irodalmi anyagok többféle feldolgozását, gyakori ismétlését. Ez a módszer segítséget nyújt, együttműködési és érintkezési képességek fejlesztésében.

Célunk

- ❖ Legyenek képesek irodalmi élmények befogadására és reprodukálására, saját vers- és mesealkotásra
- ❖ A szülők szemléletének formálása a mesélésről.
- ❖ Örömmel hallgassanak népi, klasszikus, kortárs, értékes modern mesét, verset, elbeszéléseket.
- ❖ Fantáziájuk fejlesztése, szorongásaik, félelmeik oldása a mese eszközeivel.
- ❖ Pozitív érzelmi – értelmi – erkölcsi személyiségjegyek kialakulásával segíteni a gyermek harmonikus személyiségfejlődését.
- ❖ Az irodalmi élmények hatására fejlődnek a gyermek esztétikai érzelmei, melyek formálják magatartását, és cselekvésre ösztönzik.

Feladataink:

- ❖ Kisgyermeknek szóló verseket, rigmusokat, mondókákat, ritmikus szólásokat használunk munkánk során.
- ❖ Különbséget teszünk a gyermekek számára könnyen és szívesen utánunk mondható és a csupán meghallgatásra való szövegek között.
- ❖ A versmondást összekapcsoljuk a mozgásos és egyéb játékokkal, hogy életszerű legyen.
- ❖ Játék közben élünk azzal, hogy a magunk kedvenc verseit, mondókáit megismertessük és megszeretessük gyermekeinkkel. (Életkor, nem, létszám, a játszóhely adottsága, a hangulat szerint válogatunk.)
- ❖ Tréfás szólásokat, rigmusokat vegyítünk a gyermekekkel, felnőttekkel folytatott társalgásba, így tesszük szívesebbé az élőbeszédet.
- ❖ Minden óvodapedagógus megfelelő repertoárral rendelkezék. Döntő többségét a magyar és a cigány népmesék köréből válasszuk ki, hiszen ezek nyelvezete, képvilága leginkább megfelelő a kisgyermek számára. Ezen kívül válogatunk a klasszikus, a kortárs, a magyar és külföldi irodalmi művekből is.
- ❖ Igyekszünk minél több mesét könyv nélkül megtanulni. Mesét mondani, hallgatni az egyik legérdekesebb, szinte ünnepi óvodai élmény.
- ❖ Mesehallgatásra mindennap sort kerítünk. (Jó mesélés csak csendben, nyugodt, oldott légkörben valósítható meg.)
- ❖ A mesehallgatás szabályait elfogadtatjuk a gyermekekkel.
(Mesehallgatáskor csöndben vagyunk, nem zavarjuk egymást és a mesélőt.)
- ❖ Gyermekeinket is biztatjuk a saját vers és mesealkotásra, a mese elmondására, megjelenítésére (bábozás, ábrázolás, mese eljátszása...)
- ❖ Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkal, dramatikus játékokkal.
- ❖ A mese által feltárni a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.
- ❖ Érdeklődésnek és életkornak megfelelő irodalmi anyag összeállítása (népi, klasszikus és kortárs irodalomból egyaránt).
- ❖ Mesekuckó kialakítása, nemcsak mesélésre, hanem bábozásra, dramatizálásra is.
- ❖ Mondókák - versek - mesék segítségével fejleszteni a gyermeknyelvi képességeit
- ❖ A gyermek saját vers és mesealkotásának elősegítése, ösztönzése a megfelelő motivációs

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

- légkör megteremtése.
- ❖ Színházlátogatások szervezése.
- ❖ Könyvek elérhetőségének biztosítása.
- ❖ Kiegészítő és bábeszközök, barkácsolásához feltételek megteremtése
- ❖ Az irodalmi élmény befogadásához szükséges nyugodt légkör kialakítása.
- ❖ Az irodalmi anyagot gyakran ismételtetjük, lehetőség szerint mozgással és énekkel kísérve.
- ❖ A szülők meggyőzése az otthoni mesélés fontosságáról. Irodalmi művek ajánlása szülőknek.
- ❖ Külön hangsúlyt fektetünk a mesék élményszerűbbé tételére: képek, bábok, leporellók segítségével. A hangsúlyozással, gesztusainkkal, mimikánkkal élményszerű átadásra törekszünk

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása:.

3-4 évesek	A versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, melyek cselekménye egyszerű, érthető, és ritmikus ismétlődések vannak benne, rövid állatmesék, láncmesék.
4-5 évesek	A meséik már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus, realiztikus mesék. Itt már helyet kapnak a mai magyar írók modern meséi, és magyar klasszikusok is. Ebben a korban a tervezett mondókázás anyagát a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják. Szerepelnek vidám, humoros versek, és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.
5-6-7 évesek	Ez a kor a mesehallgatás igazi ideje. A gyermekek mesetárába az állatmesék és a cselekményesebb népmeséken kívül már beépülnek a novellisztikus, realiztikus meséken át a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék és műmesék. A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismernek olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Lírai verseket is bátran tervezünk, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét, kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék megerősítik a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét, a néphagyomány ápolást

A fejlődés várható eredményei:

- ❖ Szívesen és önként hallgassanak mesét, verset, mondókát vagy elbeszélést.
- ❖ Maguk is kezdeményezzenek mesélést, verselést, mondókázást.
- ❖ Használják a mese nyelvi fordulatait, kifejezéseit
- ❖ Önként vegyenek részt a bábozásban, dramatizálásban és ők is kezdeményezzenek
- ❖ Nézegessék szívesen kedvenc képeskönyveiket, mesés könyveiket és óvják meg épségét.
- ❖ Számukra ismeretlen szavakkal bővüljön szókincsük.

- ❖ Képesek legyenek meséket, történeteket, verseket alkotni. dramatizálnak, báboznak, lerajzolnak egy-egy meserészletet.
- ❖ Figyelmesen végighallgatják óvónőjüket és társaikat.
- ❖ SNI és HHH gyermekek egyéni fejlettségi szintjéből kiindulva önmagához képest legoptimálisabb fejlettségi szint elérése.
- ❖ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várják a mesehallgatást és igénylik azt.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a saját maguk szórakoztatására.
- ❖ Ismerik a meséhez tartozó hívóképeket a művészeti óvodákban
- ❖ Aktívan, cselekvően részt vesznek a mesefeldolgozásban.
- ❖ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, és azt mozgással kifejezni, megjeleníteni.
- ❖ Egyénenként vállalkoznak a mesék, versek és mondókák elmondására

VI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene képes felkelteni és fokozni az aktivitást, szabályozni feszültséget, indulatokat kelt és levezet, nyugalmat teremt, a legkülönbözőbb érzelmeket mobilizálja. Serkenti a képzeletet, a képzettársítást, az emlékeket, befolyásolja a közérzetet, alakítja a viselkedést. Mindezek mellett jelentős az esztétikai hatása.

A zene által a személyiség olyan részei is megérinthetők, melyeket a szavak nem érnek el. A ritmus, a dallam, dinamika, forma mind nonverbálisan fejtik ki fejlesztő hatásukat.

Az ének-zenei ízlésformálásban fontos, hogy miből válogatunk.

A zenei nevelés hatása szerteágazó, (az énekes játék, népi gyermekdal, ölbeli játékok, klasszikus és modern zeneirodalom művei) által nemcsak zenei készségeik fejlődnek, hanem a gyermekek teljes személyisége is.

Célunk:

Amikor csak tehetjük, énekelünk, hiszen ez is anyanyelvünk. Az énekes népi játékok, mondókák, dalok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítik a gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltését, zenei befogadásuk alapjainak lerakását, valamint a zenei képességeik (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásuk alakulását. A szülőföldünk népdalának, népzenejének, népszokásoknak és a népi hangszereknek a gyermekekkel való megismertetése.

- ❖ A közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- ❖ A gyermekek minél több zenei élményhez juttatása az óvodában.
- ❖ A zene szeretetének és művelésének megalapozása.

Feladatunk:

Az óvodai ének-zenenevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, ölbeli játékok, mondókák, gyermekdalok mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan jelen, van, valamint az etnika kultúrájának népzeneje, hangszerei. A zene és a hozzá kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része. A zenei formákat igyekszünk megismertetni a gyermekekkel. Ezért sokat énekelünk, hallgatunk zenét. A zene megszerettetése érdekében gyermekeinket inspiráljuk arra, hogy hozzanak otthonról nekik tetsző zenéket, alkalmat adunk ezek meghallgatására. A kortárs dalokat is szívesen hallgatják. Zenehallgatásnál feladatunk,

hogy a gyerekek megtanuljanak szívesen, türelmesen hallgatni, befogadni, figyelni a zenét, a dalt, a zenei hangokat. Játékosan "táncra is" neveljük óvodásainkat. Gazdag mozgásanyaggal, mondókával, táncbetéttel látványossá tudjuk tenni óvodai ünnepélyeinket. Az élményt nyújtó közös énekléssel, körjátékkal vagy mondókázással művészeti és esztétikai élményhez juttatjuk gyermekeinket. 3-4 éves korban személyes ölbeli játékokkal, később mozgásos énekes játékokkal erősítjük a gyermekek pozitív viszonyulását a zenei tevékenységhez. Fontos, hogy soha ne erőszakoljuk a gyerekekre az éneket, zenét, figyelembe vesszük a gyermek érzelmi állapotát, életkori sajátosságait. A tevékenység megszervezése: Az ének-zeneifoglalkozásokon az énekes játékokat csoportosan, míg a zenei képességfejlesztést nem csak csoportosan, hanem mikrocsoportosan, illetve egyéni szervezési formában oldjuk meg. Az éneklés a nap bármelyik szakaszában megjelenik, ez a komplex megjelenés az óvónő gazdag zenei ismeretéről valamint éneklési kedvéről árulkodik.

- ❖ a zenei érdeklődés felkeltése,
- ❖ zenét értő és szerető ember nevelése
- ❖ zenei képességek fejlesztése (ritmus, éneklés, hallás, mozgás)
- ❖ ritmushangszerekkel való ismerkedés
- ❖ zenei kreativitás, mint örömforrás (hangszeres improvizáció, önkifejező mozgások, a zene vizuális megjelenítése)
- ❖ zenei néphagyományok, cigány hagyományok megismertetése, ápolása.
- ❖ néptánc, népi játékok megismerése, együttmozgás örömeinek felkeltése
- ❖ felnőtt minta nyújtása az éneklés, zenélés terén
- ❖ Az énekes népi játékok és az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő igényesen válogatott művészeti alkotások segítségével a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának fejlesztése.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- ❖ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- ❖ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, gyermektáncokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.

Az ének-zene anyagának összeállításánál figyelembe vesszük:

- ❖ Csoport gyermekeinek életkori adottságait
- ❖ Milyen képességet kívánunk fejleszteni a kiválasztott anyaggal.
- ❖ Kapcsolódjon az évszakhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz.
- ❖ Zenei képességfejlesztés (ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékeztető és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék).
- ❖ Ritmushangszereink, tervezetten állandóan használatban legyenek.
- ❖ Fontos, hogy az adott helyen és időben a gyerekek hangulatát, aktivitását, közreműködési kedvét és az időjárást is figyelembe véve válasszunk témát
- ❖ Kisgyermek spontán ének-zenei kezdeményezéseit is tartsuk tiszteletben, hagyjuk kibontakozni őket.
- ❖ Vegyük figyelembe a fokozatosság elvét.
- ❖ Egyéni fejlesztés.
- ❖ A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük az etnikai kisebbség zenei kultúráját, hangszereit (kannázás, kanalak ritmikus összeütése) hallgatunk cigány népzeneit.

3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes zenei tartalmak biztosítása:

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

A gyermektánc anyagát elsősorban az énekes népi játékok alkotják (sorgyarapodó, kapus, páros, párválasztós). Egyszerű táncmozdulatok elsajátítását ösztönözzük: forgás, sarokemelés, sarokkoppantás.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, melyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, hallgatunk, megjelennek zenei anyagunkban a rokon- és más népek dalai is, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és klasszikus műzene is.

3-4 éves	Megtanulnak 6-8 mondókát, ölbéli játékot és 8-10 énekes játékot. A mondókák, dalok 2/4 üteműek, melyekben a negyed és nyolcad ritmus változik. A gyermekek jóízű játékok közben közvetve megismerik a zenei alapfogalmakat. Tudnak halkabban és hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyelik a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékelik az egyenletes lüktetést. Énekelgessük a gyermekek nevét, csalogassuk őket énekelgetve a közös játékba, táncba, tevékenységbe. Az óvodai nevelés során a gyermekekkel olyan ölbéli játékot, énekes játékot játszunk és ismertetünk meg, mondókákat, amelyeket a felnőttel közösen játszhatnak. Ezek között van az arc,- kéz,- ujj,- és lovagoltató játék. A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszhatók. A gyermekekkel az ünnepek köszöntésére egy-két komponált dalt tanítunk meg
4-5 éves	Énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. Megtanulnak 4-5 új mondókát, 10-12 új gyermekdalt. A körjátékok között már megjelennek a szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékot. A gyermekek a énekeljenek egyénileg, kisebb csoportokban, halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Kérdés-felelet játékot játszanak változatos szövegekkel és ritmussal. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, és a mondókák, dalok ritmusát. Mondókát tanulnak, és igény szerint játszunk velük ölbéli játékot. Megismerik a csigavonal, hullámvonal szerepcserére épülő játékokat. Az alkalmi dalokat úgy választjuk ki, hogy azokhoz apró utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni. A dalok 2/4 üteműek és a negyed, nyolcad ritmusképen túl már a szinkópa is megjelenhet
5-6-7 éves	4-7 új mondókát, 12-15 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt tanulnak meg. A művészeti programmal dolgozó óvodákban a gyermekjátékokhoz szimbólumot találunk ki, amit a zenesarokban helyezünk el. Olyan dalokat válogatunk, melyekben már szünet és szinkópa is előfordul. A nagyobb óvodások szabálytartó képessége már megengedi a bonyolultabb játékokat is (pl.: párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékok). Ezeket a játékokat már e korosztály néptáncának is tekinthetjük. Az énekes játékok mozgásanyagát egyszerű táncos lépésekkel variáljuk, és ezt a gyermekek a felnőtt minta utánzásával tudják követni. A gyermekek tiszta éneklését minél gyakoribb egyéni énekléssel segítjük elő. Legyenek anyáskodóak, játszanak minél több ölbéli játékot a kisebbekkel. A hallásfejlesztést segítő zenei fogalom párokat kapcsoljuk össze hangszínfelismeréssel, tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással. A ritmusfejlesztés eredményeképp a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Fejlesztjük a gyermekek alkotóképességét, és lehetőséget teremtünk arra, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen

	megoldjanak. Az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek lehetőségük legyen arra, hogy a metallofont és /vagy a xilofont is kipróbálhassák.
--	---

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ A gyermek önként, szívesen énekel.
- ❖ Egyszerű dallamotívumokat visszaénekel. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- ❖ Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazza. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, felelgetős játékot, magas-mélyéneklés közötti különbséget képes érzékeltetni.
- ❖ Természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képes.
- ❖ Körjátékot szép testtartással játszik. Egyszerű táncos mozgások elemeit ismeri (dobbantás, koppantás, páros forgás, kilépés stb.), alkalmazza.
- ❖ Térformák kialakítására képes.
- ❖ Dalokhoz egyszerű mozgást kitalál. Figyelmesen hallgatja az élőzenét, népdalokat, műdalokat.
- ❖ Örömet jelent számára a zene.
- ❖ Egyenletes lüktetést érzi és érzékelteti, megkülönbözteti a dal ritmusától.
- ❖ Mindkettőt tudja mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- ❖ A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékot
- ❖ A gyermekek néhány dalt egyedül is tudnak énekelni.
- ❖ Élvezettel hallgatják a zenét.
- ❖ Meg tudják különböztetni a zenei fogalom párokat.
- ❖ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- ❖ Szeretnek dúdolgatni, énekelgetni jókedvűen.
- ❖ Gyermekek szeressenek énekelni, szívesen játszanak dalos játékokat.
- ❖ Szívesen hallgassanak zenét.
- ❖ Ismerjenek fel minél több hangszert, maguk is legyenek képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, ritmuskalapács stb.)
- ❖ Mozgásuk esztétikus, ritmuskövető legyen
- ❖ Bátran énekeljenek, akár egyedül is.
- ❖ Tudjanak mondókákat, dalokat tisztán énekelni, megfelelő szövegkiejtéssel.
- ❖ Érzékeljék a magas és a mély hang különbségét.
- ❖ Felismerik a gyors-lassú tempót és ezt alkalmazni is tudják.
- ❖ Képesek a halk és hangos közötti különbségre, maguk is alkalmazzák énekükben beszédükben.
- ❖ Sokféle zörejangokat, környezetük hangjait ismerjék fel.
- ❖ Egymáshoz igazodva táncoljanak.
- ❖ Ismerjék az ünnepekhez, népi hagyományokhoz kapcsolódó énekeket, dalos játékokat.
- ❖ SNI és HHH gyermekek képességeihez mérten mutasson fejlődést.

VI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermekek sokoldalúságához hozzátartozik az esztétikai fejlettség. Az ábrázoló tevékenységekkel hozzásegítjük őket ahhoz, hogy minél mélyebben, és sokrétűbben

megismerjék az őket körülvevő tárgyakat és világot. Az alkotó tevékenység a belső képek gazdagítására épül. A tevékenységeken keresztül tudatosan figyelünk az esztétikai nevelés sokrétű lehetőségeire, az ábrázoló tevékenységek szervezésére és irányítására. A közvetlen környezet állandó ingert jelent a gyermekek számára, ezért nélkülözhetetlen, hogy esztétikus, funkciójában is szép környezetben nevelhetjük őket. Az esztétikus tárgyi környezet biztosítása mellett kialakítjuk a megfelelő helyet az alkotó-alakító tevékenységekhez.

A munkaasztalt úgy helyezzük el, hogy maximum 6 kisgyermek kényelmesen elférjen körülötte. A közelben lévő polcokon találhatóak a különféle alkotóeszközök, ezekhez mindenkor biztosítjuk a szabad hozzáférést, szem előtt tartva a technikák biztonságos alkalmazását. Az alkotáshoz szükség van megfelelő méretű, minőségű eszközökre, ezek beszerzése, pótlása folyamatos. Biztonságos kezelésük érdekében egyenként megismertetjük a gyerekeket az eszközök helyes használatával. Minden nap lehetőséget biztosítunk a rajzolásra, gyurmázásra, építésre. Ha a tevékenység megszakad lehetőséget kapnak a gyerekek a folytatásra, befejezésre. Figyelembe véve a gyermekek alkotó kedvét, a nap folyamán lehetőség szerint időt biztosítunk a szabad önkifejezésre.

A vizuális nevelés célja:

- ❖ A gyermekek egyéni fejlettségű szintjének megfelelő képi, plasztikai kifejező képesség birtokába jussanak.
- ❖ Fejlődjön szépérzékük. Tudjanak rácsodálkozni és éljék át, értékeljék környezetük szépségeit.
- ❖ Ismerkedjenek meg a népművészetek eszközeivel, népi díszítő motívumok jelenjenek meg alkotásaikban, koruknak megfelelően gazdagodjon belső képi világuk.
- ❖ Valósuljon meg az élmény, fantáziavilág szabad képi kifejezése.
- ❖ A tevékenységeket a nyitottság, igényesség jellemezze.
- ❖ A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- ❖ Igény kialakítása az alkotásra, a környezet esztétikus alakítására, esztétikus élmények befogadására.
- ❖ A gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagítása, szép iránti nyitottságuk, esztétikai érzékenységük alakítása.
- ❖

Feladataink:

- ❖ A gyermekek számára legyen szabadon választott tevékenység a mindennapokban.
- ❖ Differenciált fejlesztés a finommotorika, a látás, az észlelés, a szem-agy-kéz koordinációjában
- ❖ Lehetőség biztosítása a megkezdett munkák befejezésére.
- ❖ Igényeljék az ábrázoló tevékenységet, örömforrás legyen a gyermeknek
- ❖ A gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez mért tervezés megvalósítása.
- ❖ Különböző anyagokkal, módszerekkel megismertetni a gyermeket.
- ❖ Tehetség gondozás.
- ❖ Gyermekmunkák pozitív értékelése.
- ❖ Esztétikus környezet kialakítása a gyermekmunkákkal
- ❖ A helyi népművészet eszközeinek megismerése. (tájház)
- ❖ Igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, az esztétikai élmény befogadására.
- ❖ Élményekből, tapasztalatokból táplálkozó alkotó munka egész napos lehetőségének a megteremtése
- ❖ Ismerkedés a népművészeti elemekkel, műalkotásokkal.

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

- ❖ A gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelemeivel.
- ❖ Eszközhasználatuk fejlesztése a különböző munkafolyamatokban és technikákon keresztül.
- ❖ Rajzos terek, műhelyek létrehozása
- ❖ Esztétikai élmény fokozása a különböző művészeti ágak bevonásával (zene képi megjelenítése).
- ❖ A gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelemeivel.
- ❖ Biztosítjuk a gyakorlást és a továbbfejlődés lehetőségét.
- ❖ Különös gondot fordítunk a vizuális tevékenységek megszervezésére.
- ❖ Sok élményt biztosítunk a gyerekeknek, hogy kedvük legyen az alkotáshoz.
- ❖ Kirándulásokat, sétákat, színházlátogatásokat szervezünk, felhívjuk a figyelmüket az érdekes dolgokra, szokatlan jelenségekre, növényekre, állatokra, természeti tárgyra.
- ❖ Megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt biztosítunk a gyerekeknek, melyek méretben is alkalmazkodnak a gyerekekhez, nem károsítják az egészségét, célszerűek, balesetmentesek.
- ❖ Megtanítjuk a technikákat a biztonságos eszközzel való munkához. Helyet biztosítunk a zavartalan alkotáshoz.
- ❖ Olyan légkört teremtünk, melyben a gyerekek szabadon ismerkedhetnek bármely eszközzel, technikával.
- ❖ A rajzolás, festés, kézimunkát rugalmasan beépítjük a napirendbe.
- ❖ A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- ❖ Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.
- ❖ A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

3-4 éves	<p>Az óvodába kerülő gyermekeknek tegyük lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival. Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység, igényesség kialakítása. Észrevetjük és együttesen gyönyörködünk a saját és mások alkotásaiban, a mű- és népművészeti szépségekben. Megtervezzük a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. Nincs tervezett téma a szándéktalan firka időszakában. A képalakítás jelenjen meg zsírkrétával, festéssel, papírragasztással, nyomattal, nyomokkal a homokban, agyagba. A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. A gyermekek ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát: nyomkodás, gyurkálás, gömbölyítés, simítás, sodrás, mélyítés. A gyermekeknek igény szerint biztosítjuk a gyurmázás, lisztgyurmázás lehetőségét. Megismertetjük az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Örüljenek a létrehozott eredményeiknek, alkotásaiknak, munkáiknak.</p>
4-5 éves	<p>Bővítjük a gyermekek alkotó-alakító tevékenységét. A megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük az élményeikhez kapcsolódó témákkal, technikákkal. Megjelenik az ember, környezet, tárgyak ábrázolása saját elképzeléseik alapján. A rajzok finomabb kidolgozásához vékony ceruzát, zsírkrétát, filctollat, különböző vastagságú ecseteket használnak. Képeket alakítanak különböző anyagokból. Plasztikai munkájuk során képesek a formák</p>

	<p>tagolására. Játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készítenek. Különböző formájú termékeket használnak a plasztikus formák létrehozásához. Az építés során saját elképzelésük szerint alakítják a teret, ehhez a terem berendezési tárgyait, eszközeit használhatja. A gyermekek segítenek az eszközök előkészítésében és elrakásában.</p>
5-6-7 évesek	<p>Az alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését. Képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciókat. Saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, ünnepek eseményábrázolásai. Egyéni módon jelenítik meg a formákat, minél eredetibb megoldásokat és színeket használnak.</p>

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ❖ Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, örömmel kezdeményez ábrázoló tevékenységet.
- ❖ A rendelkezésére álló tér alakításában ötletes, célszerű.
- ❖ A tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket képes megnevezni.
- ❖ Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- ❖ Színhasználat gazdag, vannak kedvenc színei.
- ❖ Formaábrázolása változatos, arányok, mozgás és térbeliség létrehozására képes
- ❖ Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- ❖ Tárgydíszítésben önálló, az ábrázolás technikákat alkalmazza.
- ❖ Tevékenységében kitartó, egymás munkáit értékeli.
- ❖ Fejlettségi szintje a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik
- ❖ Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot
- ❖ Díszítőjellegű, feladatokat szívesen old meg.
- ❖ Az ábrázoló tevékenység során a balról-jobbra haladás irányát alkalmazza.
- ❖ Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ❖ Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ❖ A gyermekek tudnak örülni a saját és a közösen elkészített kompozícióknak.
- ❖ Változatos vizuális technikákat alkalmaznak.
- ❖ Az alkotáshoz szükséges eszközök helyes használatát ismerik (ceruza, ecset, olló, szövőkeret, körmöcske)
- ❖ Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- ❖ Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- ❖ Rácsodálkoznak a látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- ❖ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról (művészeti programmal dolgozó óvodában).
- ❖ Élményeiket képesek vizuálisan megjeleníteni.
- ❖ A képi kifejezés változatos eszközeit készség szinten alkalmazzák.
- ❖ Színhasználatuk változatos, vannak kedvenc színeik.
- ❖ Formaábrázolásuk egyedi.
- ❖ Emberábrázolásuk részletező, néhányuk mozgásábrázolásra is képes.

- ❖ Önállóan díszítenek tárgyakat különböző technikákkal.
- ❖ Tevékenységük örömteli, gyönyörködnek saját és mások munkáiban
- ❖ Szívesen vesznek részt kollektív munkában.
- ❖ Eszközhasználatuk kialakult.
- ❖ Tudnak önállóan formákat mintázni elképzelés alapján, megfigyeléseik felhasználásával.
- ❖ Térábrázolás megjelenik, a tér érzékelése a szemlélő számára észlelhető, változatos
- ❖ SNI és HHH gyermekek képességeinek megfelelően és rendeltetésszerűen használja az eszközöket.

VI.5. Mozgás, mozgásos játék

Az óvodáskorú gyermek egyik életkori sajátossága a nagyfokú mozgásigény, ez kihat élete minden területére. Amennyiben ez az igény nem elégül ki kellőképpen, általános nyugtalanság, ingerlékenység, dekoncentrálttság vagy esetenként agresszió jelentkezik a gyermek viselkedésében. A gátló hatás azonban más oldalon is jelentkezik: a mozgáskoordináció lelassul, a mozgások szögletessé válnak, célirányultságuk csökken, az állóképesség gyengül. Tehát a jövőbeni cselekvések – tevékenységek mozgásos alapjai hiányosak lesznek. Programunkban a mozgás életelem, mint a víz, levegő. A mozgás ugyanúgy jelzi a személyiség fejlettségét, mint bármelyik más tevékenység. A torna, mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek mozgását és testi képességeit, azonban hangsúlyozzuk a társakra és egymásra való odafigyelés fontosságát. A spontán és szervezett mozgásos játékok hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. A fejlődést, elősegítő mozgásanyagot, az egyéni szükségleteiket és képességeiket figyelembe véve állítja össze az óvodapedagógus. A mozgás értékelésénél számba kell vennünk, hogy bármilyen mozgásos tevékenység lezajlásában fontos szerepet játszik egy hármas egység: értelmi, technikai, képességbeli összetevő. E trió egységesen biztosítja a célszerű mozgás megvalósulását. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Ebben a korban a gyermek tapasztalatait környezetéről leginkább a mozgás, a mozgásos tevékenységek által szerzi. Az óvodáskor a hely- helyzetváltoztató -és finommotoros mozgáskészség tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. Kedvezően befolyásolja így az értelmi és szociális képességek alakulását is.

A mozgásfejlettség mutatói:

- ❖ Mennyire célirányosak a mozgások
- ❖ Mennyire terelhető időben, nehézségi fokban.
- ❖ Mi jellemző a teljesítőképességére.
- ❖ Képes – e minden természetes mozgás elvégzésére.
- ❖ Mozgása folyamatos és gördülékeny.
- ❖ Milyen jellegű mozgásokban nyilvánul meg ügyessége
- ❖ Mennyire szervezettek mozgásai.
- ❖ Milyen ügyesen használja az eszközöket.
- ❖ Tudja – e rendezni a mozgássorokat
- ❖ Helyesen méri fel a térbeli viszonyokat.
- ❖ Képes – e változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra.
- ❖ Mennyire fárad.

Célunk:

- ❖ Motoros képességek fejlesztése: kondicionális, koordinációs képességek.
- ❖ Fejlődjön a gyermekek természetes mozgása: járás, csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás, támasztás, függés, egyensúlyozás.
- ❖ Mozgásuk legyen összerendezettebb, fegyelmezettebb.
- ❖ A rendszeres mozgás járuljon hozzá a nagy és kismozgások kialakulásához.
- ❖ Fejlődjön téri és időbeli tájékozottságuk
- ❖ Ismerjék meg a gimnasztikát, labdagyakorlatokat és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat.
- ❖ Bátran használják a különböző testnevelési eszközöket.
- ❖ Válják a gyermekek természetes igényévé a mindennapi rendszeres mozgás.
- ❖ Fejlődjön a társaikhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk a mozgás végzése közben is.
- ❖ A gyermekek természetes, harmonikus, testi-lelki képességeinek fejlesztése játékos formában.
- ❖ Összerendezett, fegyelmezett, nagy- és kismozgások, és az egyensúlyérzék kialakítása, pszichomotoros képességek fejlesztése.
- ❖ A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, társakra figyelésének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- ❖ A különböző mozgásokon keresztül az agyi funkciók serkentése, valamint a gyermeki szervezet növekedésének, teherbíró-, erő- és álló képességének, és az egyes szervek teljesítő képességének fejlesztése.
- ❖ A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- ❖ A testséma, testtérkép kialakítása játékos módon,
- ❖ A téri tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés, az alkalmazkodóképesség kialakítása.

Feladataink:

- ❖ a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése a szabad játékban és a testnevelés foglalkozásokon
- ❖ egészséges életvitel kialakítása, egészségfejlesztő testmozgások biztosítása napi szinten
- ❖ mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészségek alakítása
- ❖ testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése,
- ❖ értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése.
- ❖ Tervszerűen felépített, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó és az egyéni szükségleteiket figyelembe vevő mozgások kombinációira lehetőséget adó játékok alkalmazása és gyakorlása.
- ❖ A gyermekek meglévő mozgástapasztalataira építjük a különböző mozgások elsajátítását.
- ❖ Kihasználjuk a szabad levegő adta lehetőségeket.
- ❖ Egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása.
- ❖ Baleset megelőzésre törekszünk, és erre buzdítjuk a gyerekeket is.
- ❖ A gyermekek mozgásszükségletének kialakítása érdekében a spontán, - a szabad játék kereteiben végzett - mozgásos tevékenységeket kiegészítése irányított mozgásos tevékenységekkel.
- ❖ Napi rendszerességgel egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi

- szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok biztosítása.
- ❖ Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok szervezése.
 - ❖ A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, zenével és zene nélkül, spontán vagy szervezett formában történő biztosítása az óvodai nevelés minden napján.
 - ❖ Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a napi rendszeres mozgásra.
 - ❖ A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is.
 - ❖ A pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
 - ❖ Differenciált feladatadással lehetőségek teremtése arra, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeiknek megfelelően hajtsák végre.
 - ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
 - ❖ A tervezett tevékenység legnagyobb részét a mozgásos játék képezi.
 - ❖ Alakítsuk ki bennük az egészséges versenyszellemet
 - ❖ Erősítsük a problémamegoldó képességet mozgásos tevékenységekkel, elvégzett feladatmegoldásokkal.
 - ❖ Fejlesszük:
 - a fizikai állóképességet,
 - alakítsuk ki az önértékelést és növeljük az önbizalmat, a személyi akarati tényezőinek alakulását,
 - a nagy és finom mozgásokat és a fizikális erőnlétet, szem-kéz, szem-láb koordinációt, ritmusérzéklet,
 - a testsémát, ezáltal fejlődik a testrészek ismerete, a test koordinációja, aktiválása, testfogalom, kezesség, dominancia, térben való tájékozódás,
 - a vizuális és auditív percepciót ill. kiegészítő mozgásokat,
 - a mozgással kapcsolatos szókészletet,
 - természetes mozgását (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás stb.),
 - testi mozgásos képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

Két területen valósítjuk meg:

- spontán, mozgásfejlesztés a játékban: kiemelt feladatunk, hogy megőrizzük és felkeltsük a gyermek mozgáskedvét és tudatosan építsünk rá.

A szükséges szabályok megtanítása mellett, az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk.

A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és a mozgásigény kielégítése, a tudatos környezetalakítás. Kísérletezhessenek kedvük szerint, korlátozás nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszere, udvari játékon. □ A rendszeres testnevelés a gyermek napirendjében fontos szerepet tölt be, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. □

- szervezett formában (irányított mozgás) A rendszeres napi testmozgás anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal, melyek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy-és kismozgások kialakulásához., helyszíne a tornaszoba illetve jó idő esetén az udvar. □ A mindennapos testnevelés legyen a napirend stabil eleme. □ Minden csoportban hetente egy alkalommal van foglalkozás e mellett ügyességi verseny játékok, hosszabb túrák, séták fejlesztik a gyermekek mozgását. □ A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYÉSZEM ÓVODA

képességeiknek megfelelően sajátítják el, fontos, hogy folyamatosan mozogjanak és a mozgás öröm legyen számukra.

3-4 évesek	<p>Kiemelt feladatunk, a nagymozgások fejlesztése. A járásgyakorlatok fokozatosan megjelennek a tevékenységekben zenével vagy zene nélkül. Megismertetjük a gyermekeket különféle futás-, ugrás-, dobás-, labda-, és támaszgyakorlatokkal. Megjelennek a talajtorna elemei és az egyensúlyozó játékok.</p> <p>Mivel a kicsik utánzó mozgásokat végeznek, nagyon fontos, hogy az óvónő bemutassa a gyakorlatokat. A kicsiknél kezdetben mozgásos játékokat kezdeményezünk, szerepes futójátékok után egyszerűbb szabályjátékokkal is megismertetjük őket. Különböző gimnasztikai elemekkel is fokozatosan ismertetjük, a gyakorlatok végzésénél a bemutatás és segítségnyújtás módszerét alkalmazzuk</p>
4-5 évesek	<p>Kiemelt feladatunk a testséma fejlesztése, a test részletes megismerése, a testrészek megnevezése. A kiscsoportban elsajátított alapgyakorlatokat fokozatosan nehezítjük. a talajtorna anyagaként megjelenik a guruló átfordulás és a kézenállás előgyakorlata, „a csikórugdálózás”. Kiemelt szerepet kapnak az egyensúlyérzékelést, a szem – kéz, szem - láb koordinációt és téri érzékelést igénylő feladatok. Fokozottan figyelünk a lateralitás (oldalosság) Nagyobbaknál felidézük az előző évben megismert gyakorlatokat és kedvelt játékaikat. A terhelést fokozatosan növeljük. Ebben az életkorban ösztönözzük már a gyermekeket a szebb és pontosabb végrehajtott mozgásra. A foglalkozások anyagát az előző évek gyakorlatára építjük, a gyakorlatokat magasabb szinten végeztetjük. Fontosnak tartjuk fejleszteni az önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, kudarcűrő képességet, egymás sikereinek elismerését kialakítására. Ezt segítheti a jobb csuklón a karkötőhasználat.</p>
5-6-7 évesek	<p>Hangsúlyt kap a finommotorika fejlesztése (könnyű kézi szerekkel), és a szabályjáték alkalmazása (sorverseny, váltóverseny, versenyfutás).</p> <p>A mozgásanyag bővül egy- és kétkezes alsó- és felsődobással, célba dobással, labdavezetéssel és labdapattogatással, kooperatív mozgásos játékokkal (párban és kisebb csoportokban). A támaszgyakorlatok bővülnek pók-, rákjárással, talicskázással. A talajtorna új elemei a guruló átfordulás, a test hossz tengelye körüli gurulás, a kézállás előgyakorlata.</p>

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ❖ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak.
- ❖ Betartják a szabályokat a különböző mozgásos játékokban.
- ❖ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ❖ Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.
- ❖ Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- ❖ Tud helyben labdát pattogatni.
- ❖ Szeretnek futni, képesek 50-100 m-t kocogni.
- ❖ Célba dobnak egykezes felső dobással.
- ❖ Szeret mozogni és igényli a mozgásos játékokat.
- ❖ Kitartóvá válik a mozgásos játékokban, tevékenységekben.
- ❖ Tud néhány futó, fogó játékot irányítás nélkül játszani.

- ❖ Tud térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- ❖ Vigyáznak önmaguk és társaik testi épségére.
- ❖ Versenyjátékokban betartják a szabályokat.
- ❖ Ismerik és alkalmazzák a különböző vezényszavakat.
- ❖ Rendeltetészerűen használják a tornaeszközöket.
- ❖ Az SNI gyerekek leküzdik a félelmeiket a mozgással kapcsolatban.
- ❖ Szereti és igényli a mozgást.
- ❖ Megfelelő szintű teljesítőképesség jellemzi, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú
- ❖ Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- ❖ Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- ❖ Sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszik a szabályok pontos betartásával.
- ❖ Ismeri az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- ❖ Tud ütemtartással járni, rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- ❖ Talicskázik bokafogással.
- ❖ Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- ❖ Hat-nyolc nekifutással tetszés szerinti akadályt ugrik, ugrását a talajra éréskor fékezni tudja.
- ❖ Kislabdát hajít távolba, labdát vezet helyben, tud egykezes felső dobással célba dobni.
- ❖ Játékos- és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő (kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás Figyelme, gondolkodása, emlékezőképessége, ötletessége megfelelő szintű.

VI.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettudatos magatartás áthatja az egész óvodai nevelés rendszerét. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Segíti: - a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, - fejleszti értelmi képességeiket, - lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődés erősítését, kapcsolatépítést, - a természet szeretetének megalapozását, - szűkebb és tágabb környezet értékeinek (szülőföld, ott élő emberek, hagyományok, helyi népszokások) megismerését, szeretetét és védelmét

Célunk,

hogy a gyerekeknek a természeti és társadalmi környezetben szerzett sokoldalú és aktív tapasztalatait segítséget nyújtsanak abban, hogy koruknak megfelelően biztonságosan tudjanak tájékozódni az őket körülvevő világban. A társadalmi és a természeti környezetről kialakult képzeiteik, fogalmaik a valóságnak megfelelőek legyenek. A környezet megismerése során szerezzenek matematikai tapasztalatokat, legyenek ismereteik a környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól. Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok, néphagyományok szokásait. Környezetükhöz, gyermektársaikhoz, a felnőttekhez való viszonyuk - elemi fokon - feleljen meg azoknak az erkölcsi

követelményeknek, amelyeknek később felnőttként is meg kell felelniük.

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti –emberi - tárgyi világ értékei iránt.

Tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi-alaki- tér- és síkbeli szemléletének alakítása. A matematikai tartalmú tapasztalatait, ismereteit alkalmazza tevékenységeiben.

A gyermekeknek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről. : Szerezzenek tapasztalatokat önmagukról, az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetükről. Váljanak képessé önálló véleményalkotásra a környezet alakításában. Alakuljon ki a gyermekekben környezettudatos magatartás, a környezet szeretete. A gyermek a környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, átéli, folyamatosan gyakorolja, egyéb tevékenységeiben is alkalmazza.

Feladataink:

- ❖ Figyeljék meg és szerezzenek tapasztalatokat szervezett és spontán formában a természeti és társadalmi környezetükről.
- ❖ Segítsük elő a környezettudatos magatartás kialakulását.
- ❖ Váljanak nyitottá a gyerekek a környezet felé.
- ❖ smerjenek fel az alapvető ok-okozati összefüggéseket.
- ❖ Biztonságosan igazodjanak el társadalmi környezetükben.
- ❖ Szeressék és védjék a természetet.
- ❖ Figyeljenek, ismerjenek meg környezetünkben élő gyakori növény és állatfajokat.
- ❖ Ismerjék meg a növények és állatok életét, a környezet és élővilág közötti kapcsolatok összefüggéseit, a természet körforgását.
- ❖ Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel: a családról, szükségleteikről, munkájukról, a családtagok családban betöltött helyéről, szerepéről, egymáshoz való viszonyáról, az együttélés konkrét tapasztalatairól.
- ❖ Szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében megfigyelhető foglalkozásokról
- ❖ Legyen tapasztalatuk az orvos, védőnő munkájáról.
- ❖ Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét, gyakorolják önálló tisztántartásukat.
- ❖ A gyermekek ismerjék a felnőttek óvodai munkáját, saját közreműködésükkel ők is járuljanak hozzá környezetük védelméhez, tisztántartásához.
- ❖ Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. Ismerjék a közlekedési eszközöket, az óvoda közelében megtalálható lehetőségeket. (pl.: repülőtér, vasútállomás) Természetes környezetben figyeljék meg, szerezzenek tapasztalatot, gyakorolják az udvarias viselkedési formákat (köszönés, jegyváltás).
- ❖ Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Időérzékük fejlődjön. Legyen fogalmuk kisebb-nagyobb időegységről (év, évszak, nap).
- ❖ Alakítsuk ki a szülőföld szeretetét, a néphagyományok ápolását.
- ❖ Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek, élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükről, segítse elő döntési képességeik fejlődését.
- ❖ Ismertesse meg a szülőföld jellegzetességeit, értékeit, néphagyományait, helyi hagyományait, a családi és tárgyi kultúra értékeit, ösztönözze a gyerekeket ezek szeretetére, védelmére.
- ❖ Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

- folyamatos tevékenykedtetéshez
- ❖ A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezze meg.
 - ❖ Biztosítsa a feltételeit, hogy az óvodában élősarok működjön.
 - ❖ Felfedező, problémamegoldó tevékenységek biztosításával a kreativitás fejlesztése. (sajátos látás- és megoldásmódok elsődlegessége)
 - ❖ A képességek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan lehetséges. Akkor lehet hatékony, ha egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel végezzük
 - ❖ Élmények biztosításával segítse az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzését.
 - ❖ Tudás iránti vágy felkeltése, ébrentartása, kielégítése.
 - ❖ A differenciált bánásmód elvének és az egyéni képességekhez igazodó feladatadás szem előtt tartása a tehetséges gyermek fejlesztésében is.
 - ❖ A gyermek rávezetése a természetben végbemenő egyszerű változások okaira
 - ❖ A gyermek meg lévő ismereteire alapozva, lehetőséget adunk, hogy az alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játék, egyszerű kísérlet alkalmával minél több érzékszerv bevonásával tapasztalhasson
 - ❖ megéreztetni a felfedezés örömét, a gyermeki kíváncsiság, tudásszükséglet fenntartására való törekvés
 - ❖ a kellő idő, hely, alkalom és eszköz biztosítása
 - ❖ közvetlen érzékszervi tapasztalatszerzés, a gyermekekkel közösen végzett megfigyelések, kísérletek során,
 - ❖ matematikai érdeklődés felkeltése,
 - ❖ formai, kiterjedésbeli összefüggések felfedezése, megtapasztalása játékos formában
 - ❖ problémahelyzetek kialakítása, a logikus gondolkodás megalapozása
 - ❖ a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése
 - ❖ környezettudatos magatartás kialakítása
 - ❖ egyszerűbb összefüggések megláttatása.
 - ❖ A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása. A helyi környezeti értékek hangsúlyozása: a hazai táj, az ott élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme.
 - ❖ A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során. Kapjon lehetőséget a gyermek önálló véleményalkotására, a döntési képességeinek fejlődésére a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
 - ❖ A tevékenység spontán és szervezett formáinak biztosítása.

3-4 éves	<p>A gyermekek elsősorban az óvodával és az ott dolgozó felnőttekkel ismerkedjenek meg. Az első és legfontosabb, hogy a biztonságérzetük kialakuljon és megszeressék az óvodát.</p> <p>Ezután arra törekszünk, hogy az óvoda közvetlen környezetével ismerkedjenek és csoporttársaikkal is közelebbi kapcsolatba kerüljenek. Beszélgessünk velük családjukról. Biztosan és pontosan azonosítsák a megismert testrészeket azok nevével. Kapjanak sok biztatást, és törekedjünk arra, hogy: érzékeljék környezetük esztétikumát, színvilágát, a formákat, a jelenségeket. Figyeljék meg az évszakok változásait (színeket, időjárást, növényeket). Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakokra jellemző képeket. Ismerjék meg a fontosabb üzemeket, amelyek közel vannak az óvodához. Természetes környezetben figyeljék folyamatosan a ház körül élő állatokat a kiskertek növényeit, virágait. Megfigyeléseik során végezzenek összehasonlítást a környezetben látható formákról, nagyságbeli</p>
----------	--

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

	és mennyiségi jellemzőkről
4-5 éves	<p>A gyermekek élményszerző, tapasztalatszerző sétáikat már nem csak az óvoda közvetlen környezetében teszik. A megfigyeléseik, a gyűjtőmunkák differenciáltabbak és gazdagabbak. Tudjanak gyönyörködni az évszakok szépségében, a növényekben.</p> <p>Keressenek összefüggéseket az időjárás és a természet változásai között, az emberi tevékenységek és a természet között. Rügyeztessenek, csíráztassanak, ültessenek, hajtassanak különböző növényeket (aranyvessző, búza, bab).</p> <p>Mutatkozzanak be. Beszéljenek családjukról. Ismerjék fel és nevezzék meg a testrészeit és érzékszerveit. Látogassanak el egy szülő munkahelyére. Nézzenek meg egy-két középületet. Ismerjék meg és gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, az egyes személy-és teherszállító eszközöket.</p> <p>Télen gondoskodnak az állatokról lehetőségeik szerint az óvoda környezetében (madáretető kihelyezése). Egy közeli családi házban megfigyelik a háziállatokat (baromfiudvar, ól, istálló). Dia és videó filmről megismernek néhány vadállatot.</p> <p>Saját tárgyakat válogatnak, meghatározott szempontok és ismert tulajdonságaik szerint. Tárgyakat mérnek össze hosszértékük, tömegük szerint. Mennyiségeket hasonlítanak össze összkép alapján. Megszámlálják a halmazok elemeit 6-os számkörben. Felfedezik környezetükben a sík-és mértani formákat.</p> <p>Megismerkednek az irányokkal és a névutók helyes használatával</p>
5-6-7 évesek	<p>A természet adta lehetőségeken belül hasonlítsanak össze mennyiségeket, térbeli kiterjedéseket, formákat. Összehasonlítsanak, szétválogatnak tárgyakat, személyeket, halmazokat, különböző tulajdonságaik szerint. Hosszértékük, tömegük, úrtartalmuk, darabszámuk, vastagságuk szerint mérnek össze különböző tárgyakat. A 10-es számkörben számlálnak, párosítanak. Sorszámok szerint sorba rendeznek. Megnevezik, felfedezik környezetükben a sík- tér- és mértani formákat, megtanulnak tájékozódni síkban és térben egyaránt. Szóban is ki tudják fejezni a matematikai jellegű helyzeteket, mások megállapításainak igazságát, az összefüggéseket képessé válnak megítélni.</p> <p>Lehetőségeink szerint a gyermekek a séták során folyamatosan megfigyelhetik az évszakok változásait. Az őszi színárnyalatait, a tél szépségét, az ébredő természetet.</p> <p>Felhívjuk figyelmüket, hogy ügyeljenek környezetük tisztaságára! Megfigyeléssel tapasztalják meg, hogy a hulladék és a szennyezett levegő milyen károkat okoz a környezetben az elültetett növényekben.</p> <p>Sétáink során mezei virágokat, gyógy-és vadon élő növényeket ismertetünk meg a gyermekekkel. Egyszerű kísérleteket végzünk levegővel, növényekkel. Ellátogatunk velük egy-két munkahelyre, hogy ismerjék meg a felnőttek munkáját. Az ismereteket komplex módon, minél több érzékszerv és nevelési terület bevonásával tapasztalati úton közvetítjük.</p> <p>Ellátogatunk középületekbe: iskolába, társóvodákba, múzeumba, színházba, művelődési házba, postára, vasútállomásra.</p> <p>A közlekedési eszközöket rendszerezve is megismerik: vízi, légi, szárazföldi. A háziállatokat már úgy figyelik meg, hogy: hol élnek, milyen a környezetük, életmódjuk.</p>

--	--

Szervezési feladataink az év folyamán

Ősz	- szőlőszüret, almaszedés, dióverés - kerti betakarítás, befőzés - egészségnap - kukorica betakarítás, szárító megtekintése - őszi szántás megfigyelése - folyamatosan őszi magvak levelek, termések gyűjtése - pékség, bolt, fodrászüzlet, zöldségbolt, piac meglátogatása - reptéri látogatás - kirándulás - vadaspark
Tél	- madáretetés - szánkózás - vadon élő állatok téli életmódjának megfigyelése - látogatás a helyi tájházhoz - kosárfonás - szövés - kisse-bábkészítés - téltemetés
Tavaszi	- ibolyaszedés - március 15-i megemlékezés a kopjafánál - húsvétolás (tojásfestés, állatsimogatás) - helyi üzemek meglátogatása - nagycsoportosoknak látogatás az iskolában

Környezetvédelem – környezettudatos magatartás

- ❖ A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, megóvásán alapul, ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony, mely magába foglalja a tiszteletet mind a természeti, mind a társadalmi környezet iránt.
- ❖ A környezetalakítással és a munkatevékenységgel szorosan összekapcsolódik.
- ❖ Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról, ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tudják és tartásukban tiszteletben, hogy minden élőlénynek joga van az élethez.
- ❖ A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda minden dolgozója és a szülők mintaadó környezetvédő magatartása.
- ❖ A környezetvédelem kiterjed az idősek tiszteletére, a kisebbek, gyengébbek védelmére, a felnőttek munkájának megbecsülésére. Ez a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.

A fejlődés várható eredményei:

- ❖ A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukkal kapcsolatban /lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésük időpontja, helye, óvoda neve
- ❖ A gyermekek szimbólumok segítségével megtanulják az évek, évszakok, hónapok, hetek, napok és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek ciklikusságát
- ❖ Környezeti nevelés témái közé beépített környezetvédelem jeles napjait ismerjék
- ❖ Alakuljon ki bennük gyűjtögető szenvedély.
- ❖ Állatokról, növényekről legyenek alapvető ismereteik.
- ❖ Legyenek gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerjék a közlekedési eszközöket
- ❖ Legyen a gyermek minden újra nyitott.
- ❖ Alakuljon ki kitartása, együttműködési képessége.
- ❖ Motiváltság jellemezze a feladatok elvégzését

- ❖ A gyermekek megtanuljanak eligazodni környezetükben, és óvják, védjék azt.
- ❖ A differenciált bánásmód elvének és az egyéni képességekhez igazodó feladatadást szem előtt tartva, a HHH és SNI gyermekek is mutassanak fejlődést.
- ❖ A gyermekek be tudnak mutatkozni, tudják szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét és tudják lakcímüket.
- ❖ Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben.
- ❖ Felismerik a napszakokat.
- ❖ Tudják óvodájuk nevét.
- ❖ Ismerik a közvetlen környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit és azok gondozását.
- ❖ Ismerik és gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, ismerik a közlekedésben rejlő veszélyeket.
- ❖ A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig.
- ❖ Össze tudnak hasonlítani mennyiség-nagyság-szín-forma szerint.
- ❖ Meg tudják különböztetni a jobb és bal irányt.
- ❖ Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.
- ❖ Ismerik és helyesen alkalmazzák a névutókat (alá, fölé, közé, mögé).
- ❖ Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ❖ Ismeri nevét, szülei nevét, foglalkozását, lakásuk címét
- ❖ A testrészeket megnevezi, igényes teste tisztaságára.
- ❖ Tájékozódik a térben, dominanciája kialakult
- ❖ Megismeri az elemi közlekedési szabályokat, és gyakorolja azok betartását. Ismeri a közlekedési eszközöket, járműveket, tudja, hogy azok az emberek munkáját segítik, könnyítik.
- ❖ Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetükben levő intézmények nevét, rendeltetését.
- ❖ Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságaikat, képes összehasonlításukra
- ❖ Ismeri a növény fogalmát, annak tartalmát, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudja, hogy a növényeket gondozni, óvni kell, ismer néhány ezzel kapcsolatos munkát. (szántás, vetés, aratás).
- ❖ Ismeri és megnevezi a környezetükben élő állatokat, azok gondozását és védelmét, tudja csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- ❖ Ismernek néhány erdei vadállatot, költöző és nálunk telelő madarat, tudják, hogy óvásuk, védelmük milyen fontos
- ❖ Ismerik, környezetük színeit, a színárnyalatokat. Képesek ismert tárgyak, jelenségek közt összehasonlításokat végezni külső jegyeik alapján, ill. rendeltetésük szerint.
- ❖ Ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait.

Külső világ tevékeny megismerése Matematikai nevelés

A matematikai nevelés szoros kapcsolatban áll az életre neveléssel. Sajátos színtere az óvodai tanulási folyamatnak. Meghatározó szerepet tölt be a gyermekek

képességfejlesztésében, érzelmi, akaratilag tulajdonságok alakításában, a közösségi érzés formálásában. Az óvodapedagógusnak feladatai megoldásában építenie kell a gyermekkel való együttműködésre és a gyermeki aktivitásra. Olyan helyzeteket kell teremnie melyekben a felfedezés, a tudás öröme fokozza a gyermek akaratát, önbizalmát, önfegyelmét, intellektuális érzelmeit. Alakítania kell ítéloképességét, tér – sík és mennyiség szemléletét. A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

Célunk:

- ❖ A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- ❖ A logikus gondolkodás megalapozása.
- ❖ Matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek által a külső világ tevékeny megismerése, azok alkalmazása tevékenységeikben. Alakuljon ki tér-, sík-, szám- és mennyiség fogalmuk, ítéloképességük.
- ❖ A matematikai nevelés célja a gyermek gondolkodási műveleteinek, megismert tevékenységének fejlesztése.
- ❖ A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.
- ❖

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- ❖ A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.
- ❖ A tárgyak, személyek, jelenségek közötti mennyiségi, minőségi azonosságok, különbségek feltárása.
- ❖ A számfogalom alapozása, építése.
- ❖ Geometriai tapasztalatszerzés érzékelés, észlelés fejlesztésével.
- ❖ Sokféle tevékenység lehetőségének a biztosítása a tapasztalatszerzésre
- ❖ Fejlesszük a gyermekek egyéni problémalátó- és megismerő képességét és teremtünk meg az ehhez szükséges feltételeket a következő területeken:
- ❖ Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
- ❖ Emlékezet
- ❖ Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, általánosítások, kérdések, utasítások megértése
- ❖ Konstruálás: formák, mennyiségek előállítás, megkeresése
- ❖ Ítéloképesség: igaz-hamis állítások
- ❖ Különbözőségek megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)
- ❖ Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több- kevesebb, eggyel több)
- ❖ Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- ❖ Tő és sorszámolás
- ❖ Azonosság megfigyelése
- ❖ Becslések-mérések
- ❖ Térbeli tájékozódás
- ❖ Feladatunk, hogy felismerjük a tevékenységek során a matematikai jelenségeket és megteremtjük a fejlesztés lehetőségeit, olyan eszközöket és tevékenységeket

biztosítsunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszik lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

- ❖ Ne csak ismeretek alkossák, hanem a gondolkodást fejlesztő cselekvéses és gondolati tevékenységek
 - Tárgyak személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések, halmaz-képzések (kiválogatás, osztályozás, relációk, rendezés, irányított és szavakban történő összehasonlítás)
 - Számfogalom előkészítése, alapozása (mennyiségek összemérése, halmazok összehasonlítása, összemérése, halmazok számlálható tulajdonsága: tőszám, sorszám, halmazokkal végezhető műveletek)
 - Tapasztalatok a geometria körében (építések, tevékenységek tükörrel, tájékozódás térben és síkban)
- ❖ Szervezeti formaként elsősorban kiscsoportos, párosé és egyéni foglalkoztatási formát tartjuk hatékonynak.
- ❖ Alkalmazzuk a differenciált feladatmegoldást és kooperatív technikákat melyek segítségével hatékonyabban fejleszthetők a gyermekek. A közös feladat közös élményt jelent a gyermek számára, ezzel is erősítve a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldás egyéni sikert biztosít, mely növeli a feladatvállalási kedvet, segíti az önkontroll kialakítását.
- ❖ Kíváncsiságukra, kísérletező kedvükre építve környezetüket igyekszünk úgy alakítani, hogy az ott található eszközök alkalmat nyújtsanak matematikai fogalmakkal való ismerkedésre
- ❖ . Törekszünk arra, hogy az eszközök vonzóak legyenek, időnként frissítjük azokat. Az eszközöknek állandó helyet biztosítunk.
- ❖ Az udvar, a séta, a kirándulás szintén számtalan lehetőséget teremt a matematikai tapasztalatokra. Az óvónő feladata a gyermekek figyelmének irányítása, a lehetőségek megláttatása. (pl. a levelek formája, a kavics nagysága)

A fejlődés várható eredményei:

- ❖ Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon mondják el: egymás állításának igazságát ítélik meg.
- ❖ Képesek legyenek tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre.
- ❖ Használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- ❖ 10-es számkörben biztosan tudjanak műveleteket végezni.
- ❖ Tudjanak azonosítani különböző helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- ❖ Jobbra-balra irányokat, helyeket, kifejező névutókat különböztessenek meg.
- ❖ Célunk, hogy legalább 10-ig tudjanak számlálni, tudjanak különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet előállítani.
- ❖ Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Értsék, és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban, az összehasonlítást, kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb stb.).
- ❖ Tudjanak részt venni mennyiségek összemérésében, értsék és használják a térben való tájékozódáshoz szükséges névutókat (alá, fölé, közé stb.).
- ❖ Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- ❖ A differenciált bánásmód elvének és az egyéni képességekhez igazodó feladatadást

- szem előtt tartva, a HHH és SNI gyermekek is mutassanak fejlődést.
- ❖ Képes az óvónő kérdéseit, feladatadását megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
 - ❖ Jól ismert tulajdonságok szerint: válogatást, összehasonlítást, sorberendezést végez
 - ❖ Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket
 - ❖ Önállóan is össze tud mérni mennyiségeket, különböző kiterjedéseket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is
 - ❖ Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit
 - ❖ Meg tud számolni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képesek 10- es számkörön belül.
 - ❖ Halmazokat tud képezni megadott vagy választott szempont szerint. Azonosítani tud különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
 - ❖ Másolással képes megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.
 - ❖ Különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogat, egyszerű tulajdonságokat megnevez.
 - ❖ A térben való tájékozódást érti és tudja az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. (alá, fölé, között, mögött, stb.) Mindezt síkban is alkalmazni tudja.

VI.7. Munka jellegű tevékenységek

Óvodásaink munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki és tartalmaznak játékos elemeket. Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Az önként vállalt feladatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végeznek munka jellegű tevékenységeket. Mindegyik munkafajtánál mintát adunk az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.

Értékeléseink buzdítóak, megerősítőek, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, a környezet gondozása.

A munka a gyerek mindennapi tevékenységének része..

Célunk:

- ❖ A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- ❖ A gyermekek együttműködésének, szervező képességének, alkalmazkodó készségének fejlesztése
- ❖ A gyermekek saját személyükkel, a csoporttal kapcsolatban maguk végezhesenek el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek.
- ❖ A fejlesztés a gyermekek önállóan vállalt tevékenységén keresztül valósuljon meg.
- ❖ A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik,

- alakul feladattudatuk, felelősségérzetük
- ❖ Szerezzenek tapasztalatot arról, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja, kellemesebbé és célszerűbbé teheti környezetét.
- ❖ Alapvető feltételei: munkaeszköz, munkalehetőség, megfelelő hely, idő és légkör biztosítása.
- ❖ A tapasztalatszerzések, valamint a környezet megismerése során a munkát, mint fogalmat, meg kell töltenünk tartalommal, hangsúlyozva az ember szerepét, megmutatva az eredményt. Az eredményes munkavégzéshez szükséges magatartási formák kialakítása, egymás munkájának tiszteletben tartására történő nevelés

Feladataink:

- ❖ A gyerekek önként, szívesen vegyenek részt a munkában.
- ❖ Érezzék a közösség érdekében végzett munka örömét, hasznát (naposság).
- ❖ A munkavégzés során szerzett ismeretek, tapasztalatok erősítése.
- ❖ Önkiszolgálásra nevelés (testápolás, étkezés, öltözködés).
- ❖ a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, fejlesztése, • megfelelő motivációval fokozzuk a kitartást, felelősséget, önállóságot, céltudatosságot,
- ❖ a közösen végzett munkatevékenységekkel jó alapot biztosítunk a közösségi kapcsolatok alakításához, a kötelességtudat fejlesztéséhez,
- ❖ a munkavégzés során differenciált segítségadással, folyamatos megerősítéssel alakítjuk a gyermekekben a környezetükhöz, társaikhoz, felnőttekhez való viszonyukat
- ❖ megéreztetjük az alkotás örömét és élményszerűségét, ösztönöve a gyermekeket az eredményes, sikeres munkavégzésre. Munka jellegű tevékenységek:
 - ❖ naposság
 - ❖ önkiszolgálás
 - ❖ a csoport életével kapcsolatos munkák
 - ❖ alkalomszerű megbízatások teljesítése
 - ❖ növényápolás, udvarrendezés
- ❖ A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- ❖ A munkaeszközök használatának megtanítása.
- ❖ Teremtsük meg a nyugodt légkört, ismertessük meg a gyermekekkel a munkafogásokat, a munkavégzés technikáit, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- ❖ Tudatosan szervezzük meg a gyermeki munkát, a gyerekekkel való együttműködést.
- ❖ Az egyes munkafolyamatokat fokozatosan vezessük be.
- ❖ Biztosítsuk a gyermekek tényleges tevékenységét, aktivitását.
- ❖ Biztosítsuk a munka állandóságát és folyamatosságát.
- ❖ Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait
- ❖ Az óvónők a gyermek munkáját saját magához mérten értékeljék
- ❖ Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének kialakulását, igény szintjének növekedését.
- ❖ A munka a napi tevékenységek részét alkossa, soha ne legyen büntetés.
- ❖ Azokat a munkákat, amelyekre képes, nem végezzük el helyette!
- ❖ Törekedjünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- ❖ Tudatosítsuk a gyermekkel azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik.

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

- ❖ Erősítsük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- ❖ Naposság: • A gyerekek örömmel és szívesen végzett aktív tevékenysége, amelynek tartalma a csoporthoz igazodó. • Részt vesznek az étkezések utáni rendrakásban. • Bekapcsolódnak a növényápolásba, udvarrendezésbe. A csoport mindennapi életével kapcsolatos tevékenységek: • Segítenek a csoportszoba átrendezésében, díszítésében. • Segítenek a kisebbeknek öltözni, vetkőzni, kikísérik őket a mosdóba. • Kisebb ajándékokat, meglepetéseket készítenek ünnepre.
- ❖ Alkalmoszerű megbízatások: A napi élet során adódó apróbb megbízatások teljesítése (pl. tárgyak kézbesítése, üzenetek átadása,)
- ❖ Növényápolás, udvarrendezés: • Az udvaron segítenek az évszaknak megfelelő munkálatokban. • Részt vesznek az óvodai növények gondozásában

3-4 éves	A gyermekek az óvó néniket és a dajka néniket figyelve vesznek részt a növények gondozásában, segítenek a falevelek elhordásában. Tavaszt várva segédkeznek a rügyeztetés, a csíráztatás előkészítésében. A legkisebb óvodásainkat bevonjuk az alkalmoszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő is. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek: játékok elrakása, segédkezés a terem díszítésében.
4-5 éves	A gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka. Ezt akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek már készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti. Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyrerakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. E munkákat a gyermekek közösen végezzék, óvónőink átgondolt és konstruktív vezetésével. Előre megtervezzük az egyéni megbízások lehetőségeit: információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözésben, ajándékkészítés a kicsiknek, a jeles napok előkészítése, stb. Tagóvodánként, a lehetőségeknek megfelelően megtervezzük a gyermekeknek növénygondozását. Lehetőség szerint közreműködnek az óvoda udvarának tisztán tartásában, avargyűjtésben, fűgereblyezésben, hólapátolásban, járdaseprésben, virágládák gondozásában. A gyermekek segítségével madáretetőt és madáreleséget készítenek.
5-6-7 éves	Az gyermekek önállóan végzik a naposi munkát. Közösen döntenek el a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan előkészítik a terítéket, az evőeszközöket. Étkezés után a szokásrendszernek megfelelően mindent a helyére tesznek. Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végzik, soha nem kényszerítjük őket. A gyakori dicséret, elismerés ösztönzi őket, hogy szívesen vegyenek részt a munkában. Önállóan végeznek környezetszépítő munkát, játéktisztítást, mosást, szárítást, egyszerű javításokat. Sütés nélküli édességeket és vitaminalátát készítenek. A növények, és termékek gyűjtésébe megpróbáljuk bevonni a csoport minden tagját. Rügyeztetnek, különféle magvakat és hagymás növényeket csíráztatnak és hajtatnak (tulipán, nárcisz).

Ügyelünk arra, hogy amit munkavégzésnél elkezdtek fejezzék be. Felszólítás nélkül is segítsenek rászoruló társaiknak, ha szükség van rá. Törekszünk rá, hogy örömeiket leljék a közösen végzett munkában, és erősítse társas kapcsolataikat. Az elvégzendő munkát osszák

meg egymás között, ki-ki képességeinek megfelelő feladatot vállaljon. Munkavégzés folyamán legyenek büszkék saját és társaik teljesítményére. Társaik értük végzett munkáját vegyék észre, és becsülik meg.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ❖ Képesek rendben tartani önmagukat, személyes dolgaikat.
- ❖ Önként és szívesen vesznek részt az óvodai munkákban.
- ❖ Ismerik a munkafolyamatokat, többségük képes megszervezni, a feladatokat egymás között elosztani.
- ❖ Figyelnek a feladatok helyes sorrendiségére.
- ❖ Megfelelően használják a munkaeszközöket.
- ❖ Általában képesek a megbízások pontos teljesítésére.
- ❖ Önállóan végzik naposi munkájukat, örülnek, ha teljesítették.
- ❖ SNI és HHH gyermekek aktívan, képességeihez mérten vegyenek részt a rábízott munkatevékenységekben kevés felnőtt segítséggel.
- ❖ A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- ❖ Örömet szerez nekik, ha kötelességüket teljesítik.
- ❖ Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.
- ❖ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások teljesítésére.
- ❖ Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- ❖ Szeretnek meglepetést készíteni a kicsiknek, szüleiknek és az óvodában dolgozó felnőtteknek.
- ❖ A napos önállóan felteszi az asztalterítőt, előveszi és kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket, és azokat esztétikusan elrendezi az asztalon. Étkezés után leszedi az asztalt, a terítőt önállóan összehajtja és a helyére teszi. Rendbe rakja, és helyre viszi a mosogatásra nem kerülő eszközöket. A papírszalvétát összehajtogatja, és a szalvétatartóba helyezi. Összesöprögeti a morzsákat, letörli az asztalokat.
- ❖ Játékelrakás után - ha szükséges - eligazítja, esztétikusan elhelyezi a tárgyakat
- ❖ Figyelemmel kíséri, hogy a játékok a tárolóban a helyükre kerülnek-e.
- ❖ A foglalkozásokhoz, barkácsoláshoz szükséges eszközök kiosztásában önállóan vesz részt. Az eszközöket a megjelölt helyre viszi
- ❖ Részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, az átrendezésre vonatkozó megbeszélésen ötletet ad az óvónőnek. Önállóan képes a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására, virágot hoz a vázába stb.
- ❖ Vigyáz a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszi az elejtett papírdarabot, helyére teszi a kint felejtett eszközöket.
- ❖ Ünnepekre ajándékot készít.
- ❖ Minden olyan területen segít, ahol erre szükség van
- ❖ Folyamatos feladata az udvar rendezése. Közreműködik a falevelek összegereblyezésében, az udvari járdák tisztántartásában.
- ❖ Szívesen vállal egyéni megbízásokat
- ❖ Aktívan részt vesz az ágyazásban.
- ❖ Munka jellegű tevékenységeket önként vállal.
- ❖ A munkavégzéshez szükséges eszközök használatát ismeri.

VI.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, cselekvéses tapasztalatokra épül. A gyermekek tanulásában kiemelkedően fontos szerepe van a manipuláció lehetőségének, ezért az érzékelést-észlelést és a mozgást összekapcsoljuk (többféle módszer, sokféle eszköz, megfelelő idő, átgondolt tervezés, szervezés).

Az óvodában a gyerekeket a kíváncsiság, a tevékenységi vágy motiválja a tapasztalat és ismeretszerzésre. A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás elengedhetetlen feltétele. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisra épül, mindvégig játékos jellegű marad. A tanulásra egyaránt jellemző a spontaneitás, illetve az irányítottság.

Célunk:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, kompetenciák fejlesztése.

Óvodánk a tanulást folyamatként fogja fel, amelynek során a gyermekek, a főleg utánzásos spontán tevékenységtől eljutnak a gondolkodás szintjére, és képessé válnak arra, hogy eleget tegyenek az iskolai tanulás követelményeinek. A tanulás az óvodában a játék motivációs bázisára támaszkodik. A gyermeki attitűdök erősítése és képességeinek folyamatos fejlesztése az életkornak és az egyéni adottságoknak megfelelően történik.

- ❖ Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése
- ❖ Tapasztalatszerzés
- ❖ Játékos ismeretszerzés
- ❖ Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása
- ❖ Emlékezés, észlelés, szándékos bevésés és felidézés jelenjen meg
- ❖ Növekedjen a figyelem tartalma, ideje, gondolkodás.
- ❖ Jelenjen meg a szándékos figyelem, a cselekvőképeszerű gondolkodást kezdje el felváltani az óvodáskor végére a fogalmi gondolkodás.
- ❖ Gyermekek vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése.
- ❖ A gyermek képességeinek fejlesztése
- ❖ Érdeklődésének, irányultságának, érzelmi beállítódásának megismerése
- ❖ A gyermek tapasztalatainak bővítése, rendezése
- ❖ ***Feladataink:***
- ❖ értelmi képességek, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése,
- ❖ tapasztalatok bővítése, rendszerezése
- ❖ a megismerés, a tudni akarás vágyának felkeltése,
- ❖ szándékos figyelem fejlesztése.
- ❖ kreativitás erősítése
- ❖ élethosszig tartó tanulás megalapozása
- ❖ A gyermek cselekvő aktivitásra épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás
- ❖ lehetőségének biztosítása.
- ❖ Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- ❖ Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- ❖ Egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és alkalmazhatóságban több ismeretet nyújtunk a gyermekeknek, hogy ne érezzék kényszernek egy-egy megismerés, feladat megoldását.
- ❖ Olyan lehetőséget kínálunk fel, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit. • Egyéni fejlődési ütem figyelembevételével a tevékenység felkínálása során.
- ❖ Segítünk a gyermek személyiségének kibontakoztatását, személyre szabottan pozitív értékeléssel.
- ❖ A gyermek önbizalmának fejlesztése sikerélmények biztosításával.

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

- ❖ Részképesség lemaradás, valamint egyéb tanulási zavar szűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek, szülővel való konzultáció.
- ❖ Tanulást támogató környezet megteremtése
- ❖ A tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása
- ❖ Érési folyamatok optimális megtámogatása
- ❖ Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatással a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése
- ❖ Alakítsuk ki a nyugodt tanulás feltételeit.
- ❖ Biztosítsunk szeretetteljes, előítélet-mentes légkört
- ❖ Segítsük az önálló feladatvégzést.
- ❖ Erősítsük az önfegyelmet, a szándékos figyelmet, a kitartást, a feladattudatot
- ❖ Vegyük figyelembe a gyerekek egyéni fejlődési ütemét.
- ❖ Fejlesszük a gyermekek megismerési funkcióit, a gondolkodási folyamatokat a készségek és képességek fejlesztésével.
- ❖ Fejlesszük az anyanyelvi- és kifejezőképességet.
- ❖ Erősítsük kreativitásukat, biztosítsuk számára a felfedezés lehetőségét.
- ❖ Építsünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- ❖ Biztosítsuk a gyermeki kérdésekre és válaszokra irányuló tapasztalatszerzés lehetőségét játékos formában.
- ❖ A gyermekek akkor tudnak önfeladten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Arra törekszünk, hogy minden gyermek mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. A gyermekek konkrét jócselekedetét, tettét kiemeljük. Differenciáltan értékelünk. A jutalmazás alkalmazott módszerei: simogatás, pillantás, szóbeli közlés, gesztus, mimika, testközelség. A büntetést igyekszünk kerülni a tanulási folyamatban, mert visszaszorítja, lefékezi a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját

Tanulás szervezés korosztály szerint:

Életkor	- 3-4 év	- 4-5 év	- 6-7 év
Matematika	- -	I. 15-20 perc	I. 20-30 perc
Természetismeret	I. 10-15 perc	I. 15-20 perc	II. 20-30 perc
Ének-zene	I. 10-15 perc	I. 15-20 perc	I. 20-30 perc
Mese-vers	I. 10-15 perc	I. 15-20 perc	I. 20-30 perc
Testnevelés	I. 10-15 perc	I. 15-20 perc	I. 20-30 perc
Rajzolás-mintázás	I. 10-15 perc	I. 15-20 perc	I. 20-30 perc
Mindennapos testnevelés	II. 5-10 perc	II. 15-20 perc	II.20-30 perc

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ❖ az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- ❖ a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- ❖ a játékos cselekvéses tanulás;
- ❖ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- ❖ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- ❖ a gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés várható eredménye:

- ❖ Beszéljenek folyamatosan, tisztán, érthetően.
- ❖ Beszédeikben előforduljanak az egyszerű és bővített mondatok.
- ❖ Értelmi képességük és fejlődésük megfelelő szintjén feleljen meg.
- ❖ Rendelkezzenek olyan jártasságokkal, készségekkel, hogy képesek legyenek a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenethez.
- ❖ Részesei legyenek a játékos ismeret-és tapasztalatszerzésnek
- ❖ SNI és HHH gyermekek képességükhöz mérten mutassanak fejlődést.
- ❖ Egyszerű feladatokat megértenek.
- ❖ Ha a helyzet megkívánja, kivárja, míg rá kerül a sor.
- ❖ Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei iránt.
- ❖ Feladatai végrehajtásában kitartó.
- ❖ Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- ❖ Képes figyelmét szándékosan irányítani.
- ❖ A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá szocializálódik. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges.
- ❖ Kialakul benne az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldja meg.
- ❖ Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás), a viselkedés alapvető szabályai.
- ❖ Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- ❖ Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- ❖ Szándékos figyelemre képes.
- ❖ Kialakul benne a tanulás iránti igény.
- ❖ A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

VI.9. Átvett jó gyakorlat

Az átvett jó gyakorlat megnevezése: „Kompetencia alapú óvodai nevelés”

Az Óvodánk gyermekcsoportjaiban **kiemelt feladatunknak tekintjük a kompetencia alapú óvodai nevelést.** A Helyi Óvodai Pedagógiai Programunk fejezeteit a kompetencia alapú **óvodai** programcsomag szellemisége áthatja, különös tekintettel az óvoda-iskola átmenet, az integráció, a játék, az érzelem és az erkölcs új tartalmú megközelítése.

Fejlesztőmunkánk alapelvei:

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori- és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legegységesebb pszichikus szükséglete. Ebből következően a gyermek 7-9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében. A 3-6-8 éves gyerek létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világszínvonalát. Ezen keresztül szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A munkajellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, mely normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Az óvodában komplex nevelés folyik.. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban, a tárgyi koncentráció elvének megfelelően, egységet alkotnak.

Nevelési cél: a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, *tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek*, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

A gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani az óvodának, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező hatások, élmények érjék. Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknak társra, ha kell természetes támaszra találjon.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Nevelési cél, hogy igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, *ugyanakkor*, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. A szokásrendszeren és az együttélésből fakadó interakción keresztül fejlődik normarendszere, amely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

Jelentős a megfelelő életvitel, egészséges életmód iránti igény kialakítása. Nevelési cél a gyerekeknek adekvát és rendszeres életritmus, megfelelő napirend kialakítása. A helyes tisztálkodási- és táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkáknak. A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata. A tágabb- és

szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne. Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ebben a folyamatban a gyereket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen.

Meghatározó a gyermek személyiségének alakulásában, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított. Nevelési cél, hogy óvodáskor végére iskolára alkalmas gyerekeket bízunk a szülőkre.

A tudásalapú társadalom és az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, önértékelés, rugalmasság, kreativitás. Ezek a képességek csak a játékban és a játék által alakulnak ki, fejlődnek óvodáskorban.

A 3- 6- 7 éves korú gyermek a játékkal tapasztal, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás és fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

Az egész életen át tartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességek, készségek és kompetenciák fejlesztése motivációs, játékos készségfejlesztő és az iskolába való átmenetet segítő tevékenységekkel valósul meg. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja. Cél az aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés fenntartása.

Az óvodai kompetenciaterületi programcsomag fejlesztési terve alapján komplexen, témahetekben tervezzük a tanulási tartalmakat, megvalósításában alkalmazzuk a korszerű tanulásszervezési eljárásokat: differenciálás, kooperatív technikák és projektmódszer.

A Helyi Óvodai Pedagógiai Programunk megvalósítását segítő, korszerű tevékenységközpontú foglalkoztatási formák alkalmazását lehetővé tevő, képességfejlesztő, **kompetencia alapú óvodai neveléssel arra törekszünk, hogy minden gyermek lehetőségeihez képest fejlődésében minél messzebbre eljusson az óvodás évek alatt.**

Óvodai nevelési gyakorlatunk differenciálódik, sokszínűbbé válik, s a sokféleségben is vannak közös vonások, amelyekre különös figyelmet fordítunk: biztonságos, derűs, tevékeny óvodai élet, ahol a gyermek esélyt kap arra, hogy önmaga értékeit felismerhesse, hogy saját lehetőségeinek megfelelően fejlődhessen.

Pedagógiai innovációs terveink megvalósítása iránt elkötelezett nevelőtestületünk, s ez jó alapot biztosít a kompetencia alapú óvodai nevelés kibontakoztatásához.

VII. CIGÁNYSÁG KULTURÁLIS HAGYOMÁNYAIT ÁPOLÓ MŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉG

A cigány gyermekek óvodai nevelése: cigány kulturális nevelés keretében, magyar nyelven folyik.

Óvodánk programja /Komplex Prevenációs Óvodai Program/ alapján érvényes a roma gyermekek nevelésére is, erre építjük kiegészítésként a sajátos nevelési célokat és feladatokat.

Célunk: az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a cigány kultúra megismertetése, a kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése.

A személyiség fejlesztésében kiemelt szerepet kap a másság, a tolerancia, az identitástudat alapjainak lerakása, az egyéni és életkori sajátosságok függvényében.

Feladatunk: olyan biztonságérzetet adó környezet kialakítása, amely tükrözi a cigányok kultúráját, életmódját, szokásait és tárgyi emlékeit. Az óvodai tevékenységi formákban hangsúlyos szerepet kapnak a cigány játékok, versek, mesék és dalok.

A mozgáshoz kötődő tevékenységekben a cigány kultúra és hangszerek megismertetése, cigány költők, írók gyermekekhez szóló műveinek átadása. Mivel intézményünkbe nagyobb számban cigány származású gyermekek találhatóak, a mindennapi tervezésbe beépítve alakítjuk formáljuk kultúrájukat.

Sajnálatos tény, hogy Szomolya cigányságának rendkívül „sajátos” a kultúrája. A valódi kulturális értékeket nem ápolják, igazából a többségük nem is ismeri. Ezért feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekeken keresztül, a szülőknél is felkeltsük az érdeklődést a cigányság kulturális értékei iránt. Ha nem erősítjük meg a cigányságot kultúrájában, értékeiben, szépségeiben, szégyellni fogja saját cigányságát, ami még inkább nehezíti a szocializációs folyamatokat.

Feladatunk továbbá az egészséges, biztonságos környezet kialakítása. Kompenzáljuk a családi nevelés hiányosságait, segítjük őket szociális beilleszkedésük során. Ügyelünk arra, hogy a gyermekek számára újszerű környezetben az egészségügyi és étkezési szokások fokozatosan és rangsorolva kerüljenek bevezetésre, cselekvéses és utánzásos helyzetekben.

5. 2. Az anyanyelv fejlesztése:

Az óvodánkba járó roma gyerekek nem beszélnek őkik nyelvét, legfeljebb néhány szlenget, gyakran használt kifejezést ismernek. Gyakran használnak viszont a köznyelvben közönségesnek, obszcénnek tartott szavakat, amelyeket ki kell rádirozni szókincsükből azáltal, hogy kulturált kifejezésekkel helyettesítjük be, és dicsérettel erősítjük meg ezek használatát. A hátrányos helyzetű családokban a beszéd és kommunikációs készség hiányai nagyon szembetűnők. □ hiányos szókincs, □ kiejtési hibák, □ rossz névelő használat, □ igekezők, ragok, határozószók helytelen használata, □ tetszés szerinti szórend □ szavak összeillesztésének rendszertelensége □ gyenge mondszerkesztés □ egyéni kommunikációs stílus, amit a családból hoz, amely sokszor ellentétben áll a kulturált beszéddel, az óvoda gyakorlatával. Ezeket az iskolakezdésig feltétlenül korrigálni kell, ezért feltétlenül foglalkoznunk kell a beszéd-készség fejlesztésével, a beszédhibák javításával, hangok kiejtésével, valamint a kommunikáció fejlesztésével. Az intézménynek lehetősége van saját berkeken belül heti egy alkalommal logopédus foglalkoztatására. Az óvodapedagógus elsődleges feladata itt is a példaadás, valamint beszédjavító foglalkozások, szituációk szervezése. - nyelvi játékok: beszéd-készséget alapozó, fejlesztő játékok, hanganalizálás, mesemondó, folytató, befejező foglalkozások - logopédiai játékok - bábozás - dramatizálás

VII. Felhasznált irodalom:

- ❖ Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarcc nélkül az iskolában /Alex-Typo Kiadó Bp.1992.
- ❖ Porkolábné Dr. Balogh Katalin — Dr. Páli Judit: Komplex prevenció óvodai program /Adatbank OKI 1996.
- ❖ Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához. Szolnok, JNszM. Pedagógiai Intézet,1983.
- ❖ Villányi Györgyné: Játék a matematika? Matematikai játékok gyűjteménye óvodapedagógusoknak !Tárogató Kiadó Bp. 1993.
- ❖ Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1997.
- ❖ Balázsné Szűcs Judit: Az EMBER, aki óvodás /Bp. 1997. Litograph Kft
- ❖ Jávorszky Edit: Fejlődépszichológia /Edutech Kiadó 1995.
- ❖ Kun Istvánné: Az egészséges életmódra nevelés a folyamatosság kereti között.
- ❖ Nevelőmunka az óvodában. /Pedagógiai füzetek Miskolc 1989.
- ❖ Dr. Gósy Mária: Beszéd és óvoda /Nikol Gmk 1997.
- ❖ Mérei Ferenc — V. Binet Agnes: Gyermeklélektan /Gondolat Kiadó Bp. 1985.
- ❖ Forrai Katalin : Ének az óvodában Bp, Zeneműkiadó, 1974.
- ❖ Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában I. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
- ❖ Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. Magyar Közlöny, 1996.71.sz. 4511-4516 p.
- ❖ Kiss Tihamér: A gyermekek érzelmei. Bp. Tankönyvk., 1995. 156-190 p.
- ❖ Kovács György - Bakos Éva: Játék az óvodában. Debrecen, Szerző kiadás, 1995. 1-244 p.
- ❖ Nagy Jenőné: Zenei nevelés az óvodában. Szolnok,JNSZ. Pedagógiai Intézet, 1995. 1-133
- ❖ Balázsné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp. Alex typo Kiadó, 1992. 7-114 p.
- ❖ Kondacs Mihályné - Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában. Bp Calibra Kiado, 1993
- ❖ Tisza Klub Füzetek 4.,: Ötletzsák gyűjtemény az óvodai környezet- és természetvédelmi neveléshez. Szolnok, Tisza Klub, 1995. 6-40 p.
- ❖ Gaál Sándorné - Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. Szolnok, Color Print Nyomda, 1996. 5-238 p.
- ❖ Nagy Jenőné: Segédletek az óvodai nevelési program elkészítéséhez
- ❖ Dr. Tótszóllósiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában 1994.

VIII. A PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA, ÉRTÉKELÉSE, MÓDOSÍTÁSA

Az intézményvezető feladata a program végrehajtásának ellenőrzése, értékelése.

A vezető ellenőrzi a program helyi alkalmazhatóságát, figyelemmel kíséri, mennyire hatékony a gyerekek nevelésében.

Az értékelés készítéséhez ki kell kérnie és figyelembe kell vennie a nevelőtestület, szülők véleményét is a program beválásával kapcsolatban.

Módosítás indokai:

- A nevelőtestület kéri a program módosítását, aktualizálását, más program bevezetését.
- Az érdekegyeztető fórum módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- Írásbeli nyilatkozat a nevelőtestületi értekezleten.

A helyi nevelési program csak az intézményvezető és a nevelőtestület közös munkájával vezethet eredményre.

IX. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1./ A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda Pedagógiai Programjának eljárásjoga:

Javaslattevői és véleményezési jog: Szülői Közösség

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

2./ A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda Pedagógiai Programjának érvényességi ideje:

2024. szeptember 1-től határozatlan ideig.

3./ A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda Programját kapják:

- Szomolya Község Önkormányzata

4./A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda Pedagógiai Programjának nyilvánosságra hozatala:

Kifüggesztésre kerül:

- Az intézmény irodájában,
- A gyermekek öltözőjében jól látható helyen.

XI. MELLÉKLETEK

- 1./ Jegyzőkönyv (nevelőtestület)
- 2./ Jegyzőkönyv (szülői közösség)
- 3./ Intézményvezetői jóváhagyás dokumentuma

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

2. számú melléklet

Jegyzőkönyv

Iktató szám: h/...../2024.

A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha intézményben megtartott szk tagjaival tartott értekezletről.

Készült: 2024. február 15.

Az értekezlet helyszíne: Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha
3411. Szomolya, Szent László út 1

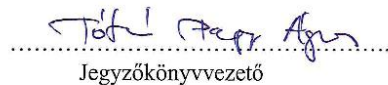
Az értekezleten jelen vannak: SZK választmány tagjai
nevelőtestület tagjai.

Napirendi pont: Az óvoda Pedagógiai Programjának megismertetése.

A végleges formába öntött, keretbe foglalt, szerkesztett programot ismertette az óvoda igazgatója.

A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha Pedagógiai Programját az SZK tagjai egyöntetűen pozitívan értékelték és egyetértettek a célkitűzéseivel.

Hitelesítő

Jegyzőkönyvvezető

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

1. számú melléklet

Jegyzőkönyv

Iktató szám: 42...../2024.

A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha intézményben megtartott nevelőtestületi értekezletről.

Készült: 2024. február 15.

Az értekezlet helyszíne: Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha
3411. Szomolya, Szent László út 1

Az értekezleten jelen vannak: Az intézmény igazgatója
nevelőtestület tagjai.

Napirendi pont: Az intézmény Pedagógiai Programjának elfogadása
Előadó: Nagyné Lakatos Angéla

Az igazgató a komplex programot ismertette, melyet a nevelőtestület egyhangúlag elfogadott.

Tagjai:
Nagyné Lakatos Angéla

igazgató: Szabó Sarolta.....

óvodapedagógusok: Danopne' Szabo Eszter
Anna Szabolcs
Tóth Patrícia
.....

Danopne' Szabo Eszter
Hitelesítő

Tóth Patrícia
jegyzőkönyvvezető

INTÉZMÉNYVEZETŐI JÓVÁHAGYÁS DOKUMENTUMA

ÓVODAVEZETŐI VÉLEMÉNY

SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁRÓL

Készítette: Nagyné Lakatos Angéla
óvodaigazgató

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉLEMÉNYEZÉSE

Intézmény: Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha

Intézményünk Alapítója: Szomolya Község Önkormányzata

Az óvodai pedagógiai program törvényi és jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól • 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról 1. számú melléklet 5
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről • A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról • 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről.
- Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012.(X.8.) EMMI rendelete.
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYÉSZEM ÓVODA

Megnevezés, tartalom Jogszabályi hivatkozás	Megfelelések			Szöveges értékelés, javaslat
	Igen	Nem	Részben	
20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 6.§ 2 (h) A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 363/212.(XII.17.) Kormányrendelet : Gyermekkép				
2.1. Gyermekkép	X			Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően biztosítja, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön minden gyermek, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
2.2 Óvodakép	X			A pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet biztosítja a magas színvonalú nevelésünknek.
2.3 Nevelési céljaink	X			Megfelelő a komplex személyiségfejlesztés.
2.4 Nevelési alapelveink	X			Figyelembe veszi a helyi alapelvek megvalósítását.
Az óvodai nevelés feladatai 3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai	X			Elsősorban a játék segítségével juttatjuk el a gyermekeket az alkalmas iskolai tanulásra.
Az egészséges életmód alakítása	X			Kiemelt a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.
Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	X			Fontos a hiteles érzelmek közvetítése.
Az anyanyelvi és értelmi	X			Fontos a jó

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

fejlesztés és nevelés megvalósítása				beszédmintát adó, jól artikuláló választékosan beszélő környezet megteremtése.
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása	X			A helyi fejlesztő program és az egyénre tervezett korai fejlesztés segítségével csökkentjük a funkciózavarokat.
20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 6.§ 2 (c)				
3.2.2. gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerinti hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	X			Kidolgozzuk a hátrányok csökkentéséhez szükséges intézkedéseket.
3.2.3. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	X			Minél előbbi óvodakezdés, komplex állapotfelmérés, pozitív élmény nyújtása, kiegészítő programok.
3.2.4. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	X			Prevenció, esetek feltárása, családlátogatások, nyilvántartások.
3.2.5. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	X			Szülői értekezletek, fogadó óra, családlátogatás, nyílt napok, közös rendezvények, ünnepek.
3.2.6. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	X			A helyi adottságok teljes körű kihasználásával.
3.2.7. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	X			20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet előírásainak megfelelő, helyi specialitásokat tartalmazza

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

3.3. A gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentációja	X			Jól szabályozott. használható
Az óvodai élet megszervezésének elvei	X			csoportszervezés, napirend, heti rend az előírásoknak megfelelő
5.1. játék	X			Kiemelt szerepe az egész programban nyomon követhető. Szabad játék fontossága.
5.2. verselés, mesélés	X			Saját vers és mesealkotás, mozgással, ábrázolással-önkifejezés egyik módja. Erkölcsei fejlődés legfőbb segítője a mese.
5.3. ének- zene, énekes játék, gyermektánc	X			Népi játékok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások. Felnőtt minta adása.
5.4. rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	X			Az óvodapedagógus az egész nap folyamán biztosítson lehetőséget az ábrázoló tevékenységre. igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, környezet esztétikája
5.5. mozgás, mozgásos játék	X			egészséges életvitel kialakítása, egészségfejlesztő testmozgások biztosítása napi szinten a szabadban, játék kiemelt szerepe
5.6. a külső világ tevékeny megismerése	X			környezettudatos magatartás kialakítása, egyszerűbb összefüggések megértése. szülőföld szeretete
5.7. munka jellegű tevékenységek	X			önként vállalt tevékenység.

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

5.8. a tevékenységben megvalósuló tanulás	X			A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás elengedhetetlen feltétele. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisra épül, mindvégig játékos jellegű marad.
5.9. „Kompetencia alapú óvodai nevelés” adaptálása	X			Az egész életen át tartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességek, készségek és kompetenciák fejlesztése motivációs, játékos készségfejlesztő és az iskolába való átmenetet segítő tevékenységekkel valósul meg.
A pedagógiai munka várható eredménye	X			Megfelel a 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet előírásainak
A program bevalásának ellenőrzése, értékelése	X			nevelőtestület, szülők véleményét is figyelembe veszik a program bevalásával kapcsolatban.
Használhatóság szempontjából történő megfelelés értékelése	X			nyelvezete könnyen érthető, jól használható, terjedelme kezelhető. Minden érdeklődő számára elérhető, nyilvános dokumentum

Rövid összegző értékelés

A pedagógiai program készítését, az előző nevelési program átdolgozását a jogszabályi háttér megismerése után alapos helyzetelemzés, majd óvodai szakértővel történt többszöri konzultáció előzte meg. A program készítésekor cél volt a jogszabályi követelményeknek való megfelelés, a helyi sajátosságok megjelenítése. Külön figyelmet fordít a program a megvalósíthatóságra, az intézményben magas számban lévő halmozottan hátrányos gyermekek fejlesztési lehetőségeinek kidolgozására. Az óvodában a program megvalósításában fontos szerepet játszik az óvodapedagógusok végzettsége, tudásbázisa, minden lehetőséget megteremtnek a felzárkóztatásra, a gyermekek esélyegyenlőségének a biztosítására. Ez megjelenik a programban is (kiegészítő program, kiemelt gyermekvédelmi tevékenység). A játék és a mozgás fontossága, tudatos használata az óvodai életben szintén jól nyomon követhető, átszövi az összes tevékenységet. Az egészségnevelés és a környezeti nevelés szintén kiemelt része a programnak. A szülő, gyermek, pedagógus együttműködési formái is szabályozottak. A gyermek fejlődésére vonatkozó megfigyelések, azok rögzítése, a fejlődés figyelemmel kísérése, a fejlődés elősegítését segítő feladatok szintén megtalálhatók a pedagógiai programban.

Pályázatunk részeként adaptáltuk a „Kompetencia alapú óvodai nevelés”- t, mely fejlesztési terve alapján komplexen tervezzük a tanulási tartalmakat, megvalósításában alkalmazzuk a differenciálás, kooperatív technikák és módszerek változatos eszközeit.

A pedagógiai program megismerése után az alábbi határozatot hoztam:

PEDAGÓGIAI PROGRAM - SZOMOLYAI CSERESZNYESZEM ÓVODA

Határozat szám:/ 2024

Határozat.

A Szomolyai Cseresznyeszem Óvoda és Konyha Pedagógiai Programját 2024.február 15-i hatállyal jóváhagyom.

Szomolya, 2024.február 15.

[Handwritten signature]
.....
óvodaigazgató